



KERKENBELEIDSPLAN 2025

GEMEENTE PUTTE

BISDOM ANTWERPEN

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

PEULIS - St.Jozefkerk
Peulisstraat / Mechelbaan

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

BEERZEL - St.Remigiuskerk
Beerzelplein

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

PUTTE - St.Niklaaskerk
Alice Nahonstraat / Lierbaan

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

GRASHEIDE - St.Gerardus-Majellakerk
Kerkhoflei / Meester vd.Borghstraat

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	2
INLEIDING.....	3
Voorbeschouwingen	4
Totstandkoming KBP	6
1. SITUERING KERKGEBOUWEN.....	9
2. FICHE PER KERKGEBOUW.....	10
2.1. Parochiekerk Sint Jozef – Peulis	10
2.1.1. Identificatie.....	10
2.1.2. Beschrijving.....	12
2.1.3. Actueel gebruik en actuele functie	19
2.2. Parochiekerk Sint Remigius - Beerzel	20
2.2.1. Identificatie.....	20
2.2.2. Beschrijving.....	22
2.2.3. Actueel gebruik en actuele functie	32
2.3. Parochiekerk Sint Niklaas - Putte	34
2.3.1. Identificatie.....	34
2.3.2. Beschrijving.....	36
2.3.3. Actueel gebruik en actuele functie	43
2.4. Parochiekerk Sint Gerardus-Majella - Grasheide	45
2.4.1. Identificatie.....	46
2.4.2. Beschrijving.....	47
2.4.3. Actueel gebruik en actuele functie	58
3. NAAR EEN TOEKOMSTVISIE.....	61
3.1. Onderbouwde visie op het toekomstig gebruik en de toekomstige functie	61
3.2. Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen worden onderzocht.....	63
BESLUIT.....	66
Slotwoord.....	66
Samenvatting + geadviseerde beslissing	68

INLEIDING

Dit kerkenbeleidsplan omvat volgende gebouwen voor de rooms-katholieke eredienst op het grondgebied van de gemeente **PUTTE**, achtereenvolgens :

- Parochiekerk **Sint-Jozef**, Peulisstraat/Mechelbaan, 2580 deelgemeente **PEULIS**
- Parochiekerk **Sint-Remigius**, Beerzelplein, 2580 deelgemeente **BEERZEL**
- Parochiekerk **Sint-Niklaas**, Lierbaan 24A/Alice Nahonstraat, 2580 gemeente **PUTTE**
- Parochiekerk **Sint-Gerardus Majella**, Meester van der Borchtstraat 134A, 2580 deelgemeente **GRASHEIDE**

Traject dat doorlopen werd om dit kerkenbeleidsplan te voltooien :

Dankzij het raadplegen van gerichte literatuur zoals encyclopedieën, boeken als “De Kracht van de Scheppende Ruimte” (*Kristof Lataire*), “Herscheppen” (*Vlaamse Bouwmeester*), het vlugschrift van RE_ST, artikels uit parochieblad ‘Kerk & Leven’, Cultuurtekst “Putse kerken” (*Lore Lambrechts*),... maar vooral dankzij diverse infosessies vanuit onze Pastorale Eenheid Mozes werd voldoende bagage verzameld om dit vernieuwde kerkenbeleidsplan naar behoren - *volgens het opgelegde PARCUM-sjabloon* - te kunnen opstellen.

Dit “Kerkenbeleidsplan 2025” werd opgemaakt in overleg tussen de gemeente PUTTE, het Centraal kerkbestuur van Putte en alle kerkfabrieken die eronder ressorteren en werd vervolgens goedgekeurd :

- door de bisschop van ANTWERPEN op **datum**;
- door de gemeenteraad van de gemeente PUTTE op **datum**.

In dit kerkenbeleidsplan worden allereerst de betrokken kerkgebouwen ruimtelijk gesitueerd. Vervolgens volgt een bespreking van elke kerk afzonderlijk. Aan bod komen een beschrijving, een situering in de ruimtelijke omgeving en een beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie. Eveneens wordt in dit document een overzicht weergegeven van de genomen opties (*per kerk*), de visie die hieraan ten grondslag ligt en het traject dat is of zal worden opgestart om deze toekomstige invulling(en) te realiseren.

Deze heruitgave van het Putse kerkenbeleidsplan behandelt opnieuw de kerkgebouwen in Peulis, Beerzel, Putte en Grasheide. Alle lokale verantwoordelijken zijn het ermee eens dat in de huidige periode, naast de toegekende valorisatie, ook best wordt rekening gehouden met nevenbestemmingen in tijd en/of ruimte. Soms zijn hiertoe binnen het gebouw architecturale ingrepen niet uit te sluiten.

Voor benefietconcerten, toneelopvoeringen, vergaderingen, info- en leermomenten enz. dienen immers de nodige sanitaire aanpassingen voor het publiek te worden uitgevoerd, met aandacht voor onze mindervaliden. Onmisbare nutsvoorzieningen zijn vanzelfsprekend aanwezig. Essentieel bij zulke ingrepen is het optisch behoud van het esthetische kerkinterieur, zodat niet zal worden geraakt aan het luisterrijke, intieme karakter daarvan. Religieus belangrijke of grotere familiale plechtigheden (*kerst- en paasvieringen, doopsels, vormsels & communievieringen, huwelijken, kerkelijke begrafenissen,...*) zouden bijgevolg ongehinderd in hetzelfde prachtige, vertrouwde en christelijke decor moeten kunnen plaatsvinden.

Het is een vaststelling dat nog geen 5% van onze bevolking regelmatig een kerkdienst bijwoont, terwijl het slechts een half mensenleven terug nog zo'n 1/3^{de} gemiddeld betrof. Nochtans moet indirect de ganse gemeenschap opdraaien voor de instandhouding en het onderhoud van onze kerkgebouwen. Zulke wanverhouding stemde tot nadenken en dit liet bijgevolg ook onze politici niet onberoerd : een onvermijdelijke herziening was aan de orde.

In een beleidsnota uit 2011 van de toenmalige Minister-president Geert Bourgeois werd gevraagd om op elk lokaal niveau een langetermijnvisie op het kerkenbestand uit te werken, zodat de resultaten ervan kunnen opgenomen worden in de meerjarenplannen.

In het verleden bestonden nog steeds onvolkomenheden in het strategisch beleid dat voor alle parochiekerken een afzonderlijke toekomstvisie moet ontwikkelen.

De volgende vragen kwamen aan bod:

- Zijn alle parochiekerken nog nodig voor een louter **liturgische functie**?
- Kunnen sommige parochiekerken de ruimtebehoeften van andere maatschappelijke functies invullen? Hoe kan een parochiekerk ons een blijvende **maatschappelijke en spirituele meerwaarde** bieden?
- Is de architectonische en landschappelijke **waarde en de bouwfysische toestand** van de kerken van die aard dat behoud en/of restauratie zich opdringen? Hoe kunnen we ons kerkelijk patrimonium en erfgoed bewaren en delen met de komende generaties?

Een antwoord op die vragen moet de toekomst van onze parochiekerken veilig stellen en **financieel gezond** houden.

In de **langetermijnvisie** die in de doelstellingen werd (*en nog steeds wordt*) beoogt, moeten wij tenminste rekening houden met de volgende basisgegevens :

- de **parochiekerk als gebouw**, met onder meer haar cultuurhistorische waarde, haar architecturale mogelijkheden, haar bouwfysische toestand en haar eventuele compartimentering;
- de parochiekerk in haar **ruimtelijke omgeving**;
- het **actuele gebruik** van de parochiekerk en de nagestreefde functieomschrijving ervan;
- de mogelijke interesse van **andere actoren**.

Welke **conclusies** worden getroffen na het indienen van het kerkenbeleidsplan?

Er bestaan diverse beslissings-perspectieven:

1. **Uitsluitend** bestemd voor **katholieke erediensten**.

2. **Valorisatie** kan de betekenis van het kerkgebouw in al zijn aspecten versterken en bevorderen: zowel religieuze als culturele, historische en kunstzinnige, architecturale en landschappelijke aspecten, met initiatieven zoals bvb. een occasioneel en passend gebruik van het kerkgebouw voor rondleidingen, concerten, voordrachten en debatavonden, conferenties of tentoonstellingen, zonder ontwijding.

3. **Medegebruik voor andere erediensten** is de terbeschikkingstelling van het kerkgebouw voor religieuze activiteiten van andere katholieke streekkingen of voor andere christelijke geloofsgemeenschappen, zonder ontwijding : in de Putse kerken voorlopig niet aan de orde.

4. **Nevenbestemmingen** : (waar de kerk tegelijk gevaloriseerd kan blijven)

a) multifunctioneel gebruik is een **nevenbestemming in de tijd**, zonder ontwijding. Het kerkgebouw kan in dit geval - buiten de uren van de religieuze activiteiten - voor alternatieve doeleinden of door meerdere instanties gebruikt worden.

b) gedeeld gebruik is een **nevenbestemming in de ruimte**, zonder ontwijding. Het kerkgebouw wordt architecturaal zodanig heringericht dat er een nieuwe en kleinere liturgische ruimte ontstaat, met daarnaast ruimte voor één of meerdere plekken die permanent een andere bestemming krijgen.

5. **Herbestemming**: wanneer een parochiekerk niet meer voor religieuze activiteiten in aanmerking komt, kan zij definitief aan de eredienst onttrokken worden en een totaal nieuwe functie krijgen, gepaard aan ontwijding : géén optie voor de Putse kerken !

Definitie 'Kerkenbeleidsplan': *“Een kerkenbeleidsplan is een schriftelijk document dat eerst door het representatief orgaan van de betrokken erediensten en vervolgens door de gemeente- of de provincieraad werd goedgekeurd en dat een lokaal gedragen langetermijnvisie biedt voor alle gebouwen die bestemd zijn voor die betrokken eredienst op het grondgebied van de gemeente of provincie.”*

Opzet van een Kerkenbeleidsplan:

- *Geïntegreerde visie om zo doelgericht mogelijk te investeren in het kerkelijk patrimonium.*
- *Voorwaarde voor het toekennen van restauratie- of erfgoedpremies voor beschermde kerken en andere subsidies voor niet-beschermde kerken.*

Ondertussen is de vooropgestelde verjaringstermijn van het voorgaande kerkenbeleidsplan-Putte na meer dan 6 jaar verstreken. Daarom werd door de vier Putse kerkbesturen en de gemeente Putte werk gemaakt van dit **actueel kerkenbeleidsplan 2025**.

Wat omvat de **recente toekomstvisie** vanuit ons bisdom ?

- Vanaf 2025 is elke gemeente verplicht om over een actueel en goedgekeurd kerkenbeleidsplan te beschikken. ‘Goedgekeurd’ wil zeggen: ondertekend door de bisschop en vastgelegd in een gemeenteraadsbesluit.
- Het plan is een voorwaarde om subsidies en premies te krijgen van de agentschappen Binnenlands Bestuur en Onroerend Erfgoed. Voor premies van Onroerend Erfgoed moet een kerk minstens aangeduid staan als ‘komt in aanmerking voor valorisatie’; louter pastoraal gebruik volstaat daartoe niet langer.
- Het plan moet opgesteld, geactualiseerd of tenminste herbevestigd worden in de eerste zes maanden van de nieuwe bestuursperiode en geeft input voor het meerjarenplan 2026-2031 van de gemeente. Er zijn geen specifieke procedures vastgelegd voor de wijze waarop dat gebeurt. Het ‘Platform Toekomst Parochiekerken’ stelt wel een nuttig sjabloon voor inzake kerkenbeleidsplannen, die kan verkregen worden via ‘toekomstparochiekerken.be’.
- De meerjarenplannen van de kerkbesturen moeten gebaseerd zijn op een actueel kerkenbeleid en moeten altijd voltooid zijn binnen zes maanden na de installatie van de gemeenteraad. Het kerkenbeleidsplan mag op dat moment dus niet ouder zijn dan een half jaar.

*In hun visienota “**Betekenis en Toekomst van het Kerkgebouw**” uit 2020 benadrukken de bisschoppen de waarde en het unieke belang van de kerkgebouwen voor de samenleving. Kerkgebouwen zijn niet enkel bestemd voor de eredienst. Ze zijn ook een stilteplaats of plaats voor gebed en bezinning. Ze staan open voor iedereen, ongeacht zijn of haar geloofsovertuiging. Het zijn ook centrale plaatsen in de gemeenschap, die met hun kunstschaten attractief zijn voor het (erfgoed)toerisme. Het gebruik van de kerken dient dan ook niet enkel afgemeten te worden aan de deelname van de gelovigen aan de zondagsvieringen. Kerken worden ook gebruikt voor weekdiensten, huwelijken, begrafenissen en andere vieringen.*

De katholieke kerkgemeenschap dringt er bij de politieke verantwoordelijken op aan te blijven uitgaan van de noden van de eredienst wat betreft het gebruik van kerken. De Vlaamse bisschoppen vinden het belangrijk dat het volledige pakket van maatregelen voor ogen gehouden wordt: het behoud voor de eredienst en de valorisatie voor de gemeenschap, het medegebruik door andere christelijke erediensten, de nevenbestemming of de herbestemming. Op al deze gebieden zijn in samenwerking tussen de verschillende betrokken instanties, waaronder de kerkfabrieken en centrale kerkbesturen, reeds heel wat significante stappen gezet. Overal in Vlaanderen onderzoeken kerkbesturen, vaak bijgestaan door deskundigen zoals het projectbureau Herbestemming Kerken, de mogelijkheid om aan hun kerk een nevenbestemming te geven die in overeenstemming is met de hoofdfunctie als eredienstgebouw.

Het onderscheid tussen een **drietal kerkstatuten** blijft van toepassing :

- A-Kerk : blijft maximaal en langdurig behouden voor de katholieke eredienst, in zijn ruime gestalte. Een kerk met A-statuut blijft voor de eredienst onder valorisatie behouden en mogen de noodzakelijke **investeringen** niet worden beperkt.
- B-Kerk : onderzoeken naar neven- of herbestemming of vernieuwde valorisatie binnen de 5 jaar. In een kerk met B-statuut moet elke ingreep mits grondige verantwoording louter gericht zijn op **veiligheids- en instandhoudingswerken**.
- C-Kerk : onderzoeken naar neven- of herbestemming of vernieuwde valorisatie binnen de 15 jaar. In een kerk met C-statuut moeten - naast de nodige **veiligheids- en instandhoudingswerken** - ook verantwoorde **investeringen** voor aangepaste verbouwingen of renovaties doorgang kunnen vinden.

In functie van geplande nevenbestemmingen bestaan er naast eventuele ruimtelijke ingrepen nog tal van mogelijkheden om via het openstellen van de kerk of via een duidelijke programmatie het kerkgebruik dynamisch te activeren.

Kristof Lataire : *“Waarom zou een kop koffie, tas thee of zelfs een wijntje niet kunnen in een kerk ? Sterker nog: als die de ontmoeting stimuleren en de gemeenschap samenbrengen, zouden die dan net geen meerwaarde opleveren ?.. Waarom zou eigentijdse (ook niet-religieuze) muziek geen plek kunnen krijgen in een kerk ? Zou die niet net een uitnodiging kunnen betekenen voor jongere generaties om de kerk te (her-) ontdekken en te beleven ?..”*

1. SITUERING KERKGEBOUWEN

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Onderlinge afstanden tussen de Putse kerken							
Peulis → Putte	3,60 km	Putte → Peulis	3,60 km	Beerzel → Peulis	6,65 km	Grasheide → Peulis	5,80 km
Peulis → Beerzel	6,65 km	Putte → Beerzel	7,85 km	Beerzel → Putte	2,85 km	Grasheide → Putte	3,90 km
Peulis → Grasheide	5,80 km	Putte → Grasheide	3,90 km	Beerzel → Grasheide	3,60 km	Grasheide → Beerzel	3,60 km

2. FICHE PER KERKGEBOUW

2.1 Parochiekerk Sint-Jozef in PEULIS

Luchtfoto's uit 4 windstreken d.d. 21/09/2024

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.1.1. Identificatie

Naam : **Sint-Jozefkerk Peulis**
Stijl : Neoromaans
Bouw : 1900-1903
Ontwerper : Léonard BLOMME
Oppervlakte : 1.716 m²

Geografische ligging (*Geografische inventarisatie tussen 1/07/1995 en 31/12/1997*) :

De **PAROCHIEKERK SINT-JOZEF** te **PEULIS** met aanpalende parkeerstroken bevindt zich centraal in de dorpskom in de Peulisstraat 20A aan het kruispunt met de Mechelbaan.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.



- Adres : Peulisstraat 22, 2580 Peulis (Putte)
- Provincie : **Antwerpen**

Plaats in kerkelijke structuur :

- Bisdom: **ANTWERPEN**
- Dekenaat: **RUPEL-NETE / Federatie Putte / Pastorale Eenheid "Mozes"**
- Parochie: **SINT-JOZEF-PAROCHIE PEULIS**

Eigenaar : **Kerkfabriek**

Beschermingen van de Sint-Jozefkerk te Peulis :

- **Bewaard met erfgoedwaarde**
- **Beschermd als monument in 2001**

2.1.2. Beschrijving van de parochiekerk Sint-Jozef te Peulis



2.1.2.1 Cultuurhistorische waarde

De inwoners van Peulis moesten voor de vervulling van hun kerkelijke plichten in de 17^{de} en 18^{de} eeuw naar Rijmenam, Waver en Putte, tot ongenoegen van velen. In 1795 werd een eerste poging ondernomen om een nieuwe parochie op te richten : een aanvraagbrief t.a.v. de aartsbisschop van Mechelen werd verstuurd. De toenmalige kerkleider verwierp echter het verzoek omdat er relatief te weinig inwoners zijn. Door de aanleg van de Mechelbaan in 1835 komen gestaag meer en meer mensen in het gehucht wonen, waarna de roep om een eigen parochie steeds luider werd. Via het Ministerie van Justitie werd er bij de omliggende gemeentebesturen gepleit en aangedrongen voor de nodige financiële middelen, doch er bewoog niets.

Pas in 1882 komt er schot in de zaak, toen iemand een terrein ter beschikking stelde voor de bouw van een kapel op de locatie van een vroegere jongensschool, hetgeen later het parochiecentrum werd. Deze eerste kapel werd opgericht in 1883, zodat eindelijk het kerkelijke leven te Peulis kon van start gaan. Opmerkelijk: van dit verdwenen kerkje werd tot op heden geen enkele foto gevonden.

De oprichting van de reeds lang gevraagde parochie komt er in 1891. Vanaf dat moment wordt nagedacht over de locatie voor de bouw van een nieuwe kerk. Er wordt beslist de kerk te bouwen op het kruispunt van de toegangswegen naar omliggende steden en gemeenten.

De eerste steen van de huidige Sint-Jozefkerk werd gelegd op het einde van 1900. In 1903 werden de werken voltooid, waarna aartsbisschop Goossens de kerk inwijdde. Het resultaat is een neoromaanse kruiskerk met bakstenen en arduin naar een ontwerp van architect Léonard Blomme. De kerk en de pastorij ten zuiden ervan vormen uit stilistisch oogpunt één geheel. Opvallend is dat de kerk een asymmetrische voorgevel heeft, met langs de rechterkant haar kerktoren.

In 2001 werd de kerk als monument beschermd. In 2014 werden het dak, de toren, de voorgevel en de glas-in-loodramen gerestaureerd.

Interieur-kenmerken :

- De bepleisterde en beschilderde binnenmuren en zolderingen bevatten een houten tongewelf en trekbalen in het schip en het transept, zijbeuken met bakstenen kruisgewelven tussen natuurstenen gordelbogen op arduinen consoles. Rondbogen op natuurstenen zuilen met knoppenkapitelen en vierkante arduinen sokkels.
- Het kerkmeubilair is neogotisch en de kerk bevat een beeld van de Heilige Apollonia.
- De kruisweg werd gemaakt door de broeders Parentani en dateert van de bouwperiode.
- Het houten tongewelf in kerkship en kruisbeuk met decoratieve banden typeert de 'Art-nouveaustijl', ook 'Jugendstil' genoemd.

Binnenzichten Sint-Jozefkerk te Peulis



Middenbeuk : hoofdingang-altaarzone



Middenbeuk : altaarzone -hoofdingang



Weekkapel



Zijaltaar links : Sint-Apollonia



Hoofdaltaar



Zijaltaar rechts : Sint-Jozef

2.1.2.2 Architecturale mogelijkheden in de Sint-Jozefkerk te Peulis

Bouwstijl :

Neoromaanse kruisbasiliek naar ontwerp van L. Blomme van 1899 opgericht in 1900-1903, gelegen ten westen van het kerkhof, op het kruispunt met de Mechelbaan, omgeven door groen met Heilig Hartbeeld ten zuiden en afsluitend ijzeren hek ten noordwesten.

Georiënteerde driebeukige, kruisbasiliek met schip van vijf traveeën, transept van twee traveeën en koor van twee rechte travee met lagere halfronde apsis, dito zijkoren. Baksteenbouw onder leien zadeldaken met decoratief en constructief gebruik van natuursteen voor waterlijsten, banden en steigergaten. Ritmerende lisenen onderling verbonden door rondbogige baksteenfriezen, (*gekoppelde*) rondboogvensters en oculi, laatstgenoemde in westelijke puntgevel en transeptsluitingen.

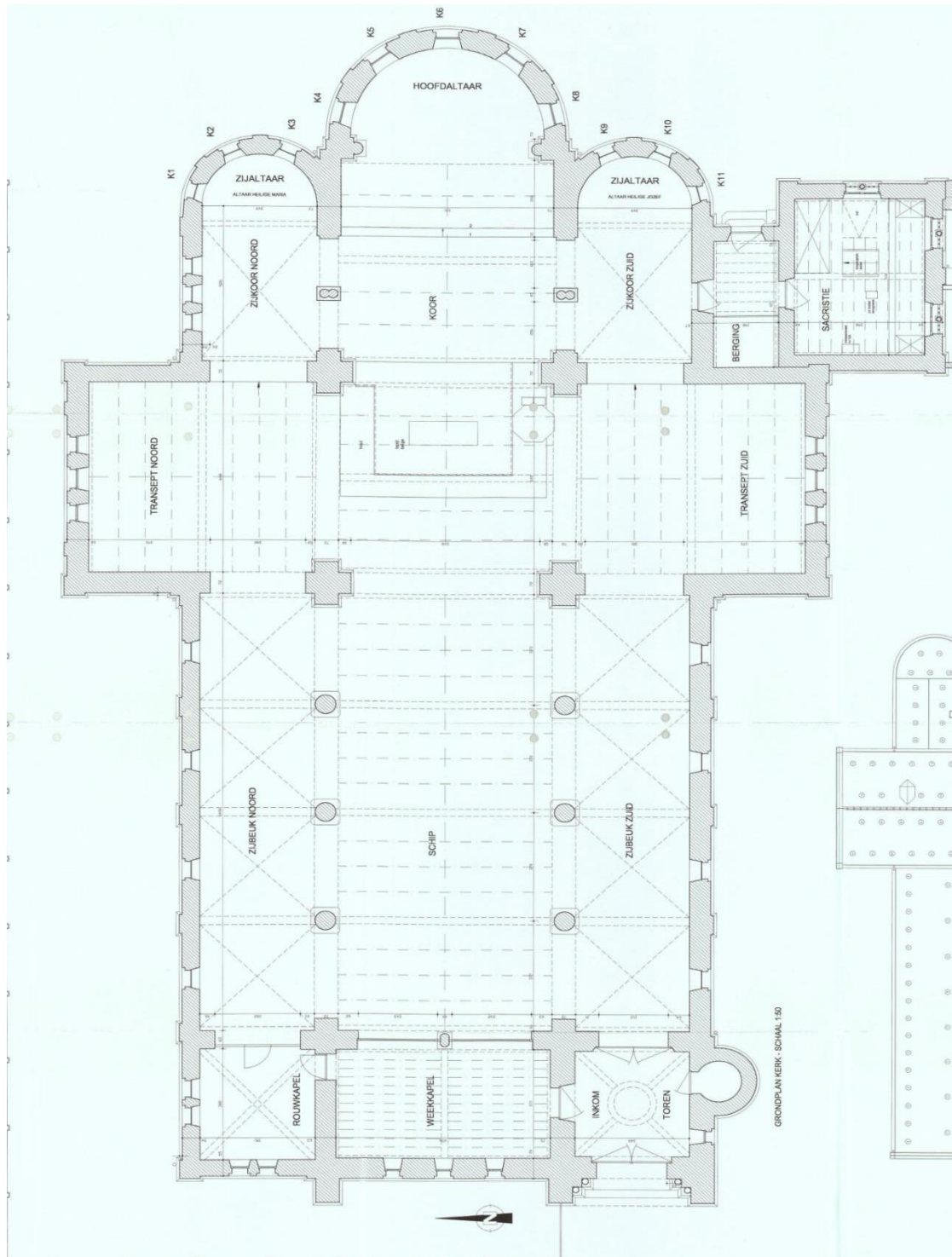
Asymmetrische voorgevel met puntgevel tussen voormalige doopkapel links en rechts toren van drie geledingen met ingang, licht verdiepte doorlopende rondbogige nissen, rondbogige galmgaten en steigergaten onder leien tentdak, halfronde traptoren ten zuiden. Rondboogdeur tussen trapsgewijze verspringende dagkanten met rondbogen op driekwartzuiltjes met teerlingkapiteel. Portaal met bakstenen koepelgewelf met natuurstenen ribben, links aansluitende weekkapel (*eerste travee van middenbeuk*).

Geplande aanpassings-, herstellings- en opfrissingswerken :

- Op korte termijn – met **2025 als optie voor uitvoering** - is het de bedoeling om aangepast **sanitair in te richten** achteraan in de vroegere doopkapel. Het aanwezige meubilair (*o.m. enkele kasten*) zou in dat geval in de noordelijke zijbeuk kunnen geplaatst worden.
- De verouderde **centrale verwarmingsinstallatie** met stookolie is hoognodig aan grondige herstellings- en verbeteringswerken toe. Deze ingreep is noodzakelijk om deze installatie opnieuw voor minstens een tiental jaren operationeel te houden. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar de praktische- en financiële haalbaarheid hiervan, op voorwaarde dat tijdens de eerstvolgende jaren door de overheid geen “mazoutverbod” zal worden opgelegd. In dit geval moet naar een alternatieve oplossing - op basis van gas of elektriciteit? - worden gezocht.

Indeling: middenschip, koor, zijbeuken. De zijbeuken kunnen eventueel worden afgesloten. Achteraan onder de Hoogzaal wordt deze weekkapel nog gebruikt voor begroeting bij begrafenissen, maar de ruimte kan eveneens als vergaderzaal worden benut, mits aanpassing van verlichting en verwarming.

Grondplan Sint-Jozefkerk Peulis



2.1.2.3 Bouwfysische toestand van de Sint-Jozefkerk te Peulis

Recente verwezenlijkingen :

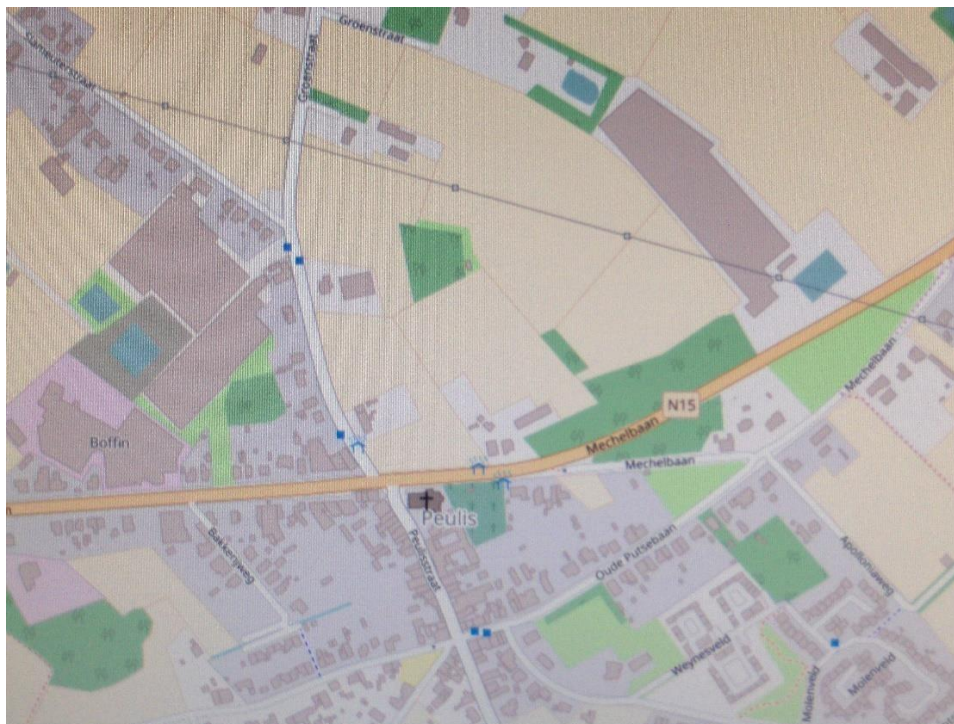
- In 2014 werd de kerk gerestaureerd, met voornamelijk aandacht voor de daken, de toren, de voorgevel en de glas-in-loodramen.
- In 2015 werd de kerk volledig opnieuw geschilderd.
- In 2016 werden het hoofd- en de zijaltaren gerestaureerd.

Resterende restauratie-, verbouwings- en opfrissingswerken :

1. Inrichten van **sanitair** in de vroegere doopkapel, gepaard aan de benutting van de kruisbeuk als **opslagruimte** (2025 ?) - zie ook 2.1.2.b) hierboven -
2. Renovatie of vervanging van de **centrale verwarmingsinstallatie**
- zie ook 2.1.2.b) hierboven -
3. Herstellings- en binnenopfrissingswerken in **toren en traphal**
4. Er bestaat momenteel geen duidelijkheid over de **pastoriebestemming**. Indien het licht op groen wordt gezet, kan dit gebouw voor verschillende doeleinden ten eerste benut worden. Voorbeelden van aanwending zijn onder meer een **ontvangstruimte** (i.p.v. de noordelijke zijkapel van de kerk hiertoe op te offeren), **vergaderruimten** (i.p.v. de weekkapel van de kerk voor dit doel om te vormen),...

2.1.2.4 Situering van de Sint-Jozefkerk in zijn ruimtelijke omgeving

Peulis (*kanton Duffel/Heist-op-den-Berg*) is het zuidwestelijk gehucht van Putte dat tot de fusie van 1977 verspreid was over de gemeenten Putte, Rijmenam en Onze-Lieve-Vrouw-Waver. De Sint-Jozefparochie heeft een oppervlakte van 430 ha en telt momenteel 1.835 inwoners. Oorspronkelijk was de concentratie van bebouwing voornamelijk aan het kruispunt van de Oude Putsebaan, de Weynesbaan en de Peulisstraat. Na de aanleg van de Mechelbaan en de oprichting van de kerk werd de bebouwing in noordelijke richting uitgebreid. Ondanks zijn eigenheid en het samenhorigheidsgevoel van de inwoners was Peulis tijdens het ancien régime een vrij dicht bevolkt gehucht op de uithoek van vier gemeenten (*Bonheiden, Onze-Lieve-Vrouw-Waver, Putte en Rijmenam*). De huidige dorpsbebouwing dateert voornamelijk uit de 20^{ste} eeuw, hoofdzakelijk ten zuidoosten van de Mechelbaan waarvan het tracé circa 1990 gedeeltelijk verlegd werd. Langgerekte dorpskern aan de Peulisstraat met heterogene 20^{ste}-eeuwse lintbebouwing en karakteristieke inplanting van de parochiekerk, een pastorie, een school, een parochiecentrum, enkele dorpswinkels en een café. In het zuidoosten van het gehucht, op het zogenaamde "Molenveld" aanleg van een sociale woonwijk waarvan de oprichting door de maatschappij voor de huisvesting naar ontwerp van R. Lamonte in 1995 werd uitgevoerd. Voorts verspreide eengezinswoningen uit de tweede helft van de 20^{ste} eeuw. Opvallende concentratie van bunkers, voornamelijk in het tuinbouwgebied ten noorden van de Mechelbaan, als antitankcentrum, evenals de zogenaamde "ijzeren muur", een deel van de zogenaamde "K.W.-lijn", een antitankhindernis vanaf 1939 aangelegd tussen Koningshooikt en Waver als verbinding tussen de vestingen van Antwerpen en Namen.





Sint-Jozefkerk, Peulisstraat nr. 20A

GRONDPLAN



Parkeergelegenheid : Peulisstraat (13 plaatsen)

GRONDPLAN



Bushaltes :
 Mechelbaan 723 (op ± 90 m van kerk)
 Groenstraat (op ± 130 m van kerk)
 Oude Putsebaan 33A (op ± 135 m van kerk)

GRONDPLAN

GRONDPLAN



Kapelletjes :
 Hoek Groenstraat/Slameuterstraat (grotkapelletje "OLV.-Lourdes")
 Hoek Oude Putsebaan/Apolloniaweg ("Sint- Apolloniakapel")
 Oude Putsebaan 81 ("Sint-Jozefkapel")
 Verspreid een 6-tal kleinere gevel-, grot- en boomkapelletjes.

Ongeveer 10 % van Peulis behoort tot de parochie Bonheiden, maar dat wordt gecompenseerd door een deel van grondgebied OLV-Waver dat bij de Sint-.Jozefparochie is gevoegd.

2.1.3. Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De **Sint Jozefkerk in Peulis** wordt nog steeds voornamelijk voor de **erediensten** gebruikt, zoals de wekelijkse zondagsmis of gebedsdienst, de begrafenisplechtigheden, de doopsels, de huwelijken, de eerste en plechtige communievieringen. Uiteraard vormen de Maria-vieringen en onze kerkelijke feestdagen Kerstmis – Pasen – Pinksteren – Hemelvaartdag telkens een hoogtepunt.

Naast de liturgische vieringen staat onze kerk ten dienste van de **school** en van de **verenigingen**, zoals bijvoorbeeld een recent jubileum van het 125-jarig bestaan van de Landelijke Gilde,

Onze kerk leent zich uitstekend als opvanglocatie voor de schoolgemeenschap, in geval van plaatsgebrek ten gevolge van calamiteiten o.d. Ook gelegenheidstentoonstellingen en -concerten (*van fanfare e.a.*) kunnen er blijven doorgaan. Onze plaatselijke heemkundige kring 't **Archief** beschikt in de kerk zelfs over een ruimte op het Hoogzaal, onder meer om leermomenten in toneel & muziek en dialogen & spreekbeurten te stimuleren,...

PEULIS – SINT-JOZEFKERK **KERKGEBRUIK IN DE PERIODE 2020-2025**

Wekelijkse rooms-katholieke erediensten		
Aantal		1
Gemiddeld aantal kerkgangers		50
Christelijke feest- en gedenkvieringen		
Frequentie		6
Gemiddeld aantal kerkgangers		100
Maximale kerkbezetting (<i>aantal zitplaatsen</i>)		350
Gemiddeld aantal doopsels per jaar		9
Aantal jaarlijkse schoolvieringen		3
Aantal jaarlijkse communievieringen		2
Aantal jaarlijkse kerkelijke huwelijken		2
Aantal jubileum- e.a. feestvieringen per jaar		
Aantal uitvaarten per jaar		5
Ander parochiaal gebruik (<i>gemiddelde jaarlijkse aantallen</i>)		
Misintenties		
Orgel- & koorrepetities		10
Catechese, vorming		6
Andere momenten		
Culturele of toeristische activiteiten in de kerk per jaar		2

2.2 Parochiekerk Sint-Remigius in BEERZEL

Luchtfoto's uit 4 windstreken d.d. 21/09/2024

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.1 Identificatie

Naam : **Sint-Remigiuskerk Beerzel**

Stijl : Classicistisch & Gotisch

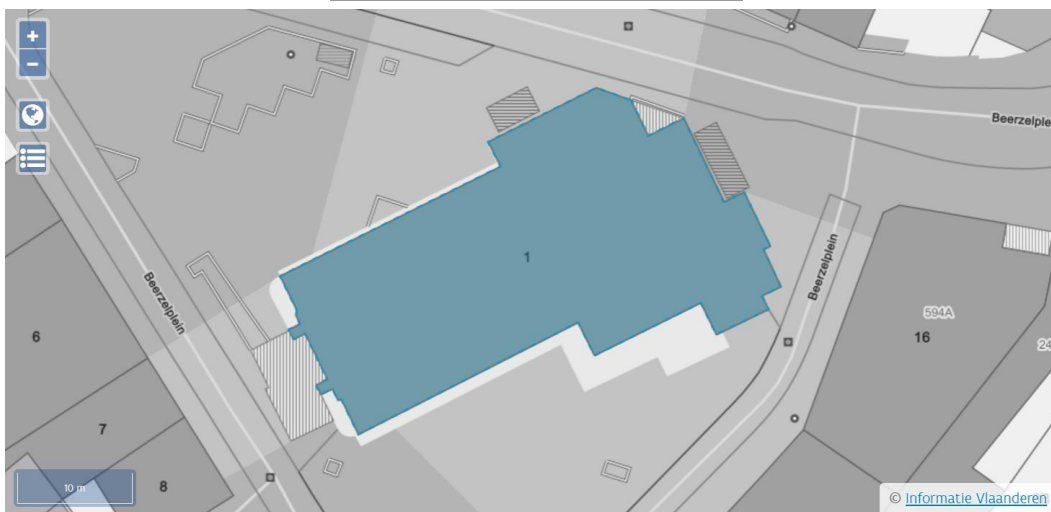
Bouw : 4^{de} kwart 15^{de} eeuw + 1^{ste} kwart 16^{de} eeuw (*kerktoren*)
3^{de} kwart 18^{de} eeuw (*kerkschip*)

Ontwerper : Edward CAREELS & Joseph SCHADDE

Oppervlakte : 671 m²

Geografische ligging (Geografische inventarisatie tussen 1/07/1995 en 31/12/1997) :

De **PAROCHIEKERK SINT-REMIGIUS** te **BEERZEL** met omliggende parking bevindt zich te midden van de dorpskom, centraal op het Beerzelplein nr.1.



- Adres : Beerzelplein 1, 2580 Beerzel (Putte)
- Provincie : **Antwerpen**

Plaats in kerkelijke structuur :

- Bisdom: **ANTWERPEN**
- Dekenaat: **RUPEL-NETE / Federatie Putte / Pastorale Eenheid “Mozes”**
- Parochie: **SINT-REMIGIUS-PAROCHIE BEERZEL**

Eigenaar : **Gemeente (toren)** en **Kerkfabriek (kerkschip)**

Beschermingen van de Sint-Remigiuskerk te Beerzel :

- **Bescherming van de kerktoren sinds 1910.**
- **Beschermd Monument voor het volledige kerkgebouw sinds 5/03/2001.**
- **Vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 29/03/2019.**

2.2.2 Beschrijving parochiekerk Sint-Remigius te Beerzel



2.2.2.1 Cultuurhistorische waarde

Over de vroegste bouwgeschiedenis van de Beerzelse Sint-Remigiuskerk is niets met zekerheid bekend. Sommige bronnen laten de toren opklimmen tot de 14^{de} eeuw, maar een datering rond 1500 lijkt waarschijnlijker. Soms wordt vooropgesteld dat de kerk circa 1580 door calvinisten werd verwoest en pas in de eerste helft van de 17^{de} eeuw werd heropgebouwd. In 1767 werd de kerk door de Teutoonse ridders van Pitseburg grondig verbouwd in classicistische stijl; van het oude laatgotische kerkje bleef alleen de toren bewaard en naar verluid de kruispijler en de pijlers en pilasters onder het doksaal. In de 19^{de} eeuw werden herstellingswerken uitgevoerd: aan de toren naar ontwerp van J. Schadde uit 1864-1865 en aan de rest van de kerk in 1885. De vergrotingsplannen van E. Careels bleven, omwille van financiële omstandigheden, onuitgevoerd. Na eenvoudige herstellingen aan de toren in 1927 tenslotte, werd de kerk tijdens de Tweede Wereldoorlog intensief hersteld en verbouwd, volgens oude foto's van de eertijds transeptloze kerk met lager en steil koor ter hoogte van het huidige transept.

Interieur-kenmerken :

- Het interieur van de Sint-Remigiuskerk werd verfraaid met classicistisch geïnspireerd stucwerk dat vermoedelijk teruggaat tot in de 18^{de} eeuw. Er moet nog nader worden onderzocht in hoeverre dit stucwerk vernieuwd of hersteld werd tijdens de werkzaamheden in de 19^{de} en 20^{ste} eeuw.
- Het kerkinterieur bevat een sierlijk houtsnijwerk uit de 18^{de} eeuw, waaronder de lambriseringen, de preekstoel, de biechtstoelen en de hoofd- en zijaltaren.
- Het orgel – *vervaardigd door Van Peteghem en in 1954 gerenoveerd door D'Hondt* - stamt eveneens uit de 18^{de} eeuw.
- De communiebank dateert uit de 17^{de} eeuw, maar werd tijdens een latere periode aangepast.
- De glasramen werden tussen 1982 en 1984 gerenoveerd door de firma Weygant uit Mechelen.

Binnenzichten Sint-Remigiuskerk te Beerzel



Middenbeuk : hoofdgang naar-altaarzone en orgel boven uitgang



Maria-altaar (zijbeuk oost) – Hoofdaltaar (centraal) – Christus-altaar (zijbeuk west)



Prachtig houtsnijwerk in preekstoelte en biechtstoelen

Foto's Sint-Remigiuserk na de recente restauratiewerken

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.2.2.2 Architecturale mogelijkheden in de Sint-Remigiuskerk te Beerzel

Bouwstijl :

De Sint-Remigiuskerk te Beerzel is een grosso modo georiënteerde, driebeukige, classicistische pseudo-kruisbasiliek met laatgotische westtoren, aanleunend bij de Kempische gotiek. De oudste kern van de kerk wordt gevormd door de geveltoren, een vierkante bakstenen toren van vijf geledingen met vijfzijdige traptoren ten noorden, daterend uit de 14^{de} eeuw en geklasseerd sinds 1910. In de torengevels is zandsteen verwerkt voor sokkel, hoekblokken, speklagen over de steunberen en steigergaten. De dakbekleding van de toren bestaat uit een ingesnoerde leien naaldspits. Aan het buitenparement, alsook in de gewelven in de binnenzijde, is nog duidelijk de gotische detaillering waar te nemen. Het kerkgebouw zelf is mogelijk uit de 17^{de} eeuw. Tijdens de godsdienstoorlogen in de 16^{de} eeuw werd de oorspronkelijke kerk vernield. In 1609 werd ze terug opgebouwd en in 1767 aanzienlijk gewijzigd en vergroot in classicistische stijl. Tussen 1940 en 1943 werd het koor nogmaals vergroot. Uitsluitend de toren en enkele pijlers bleven toen in hun oorspronkelijke vorm bewaard.

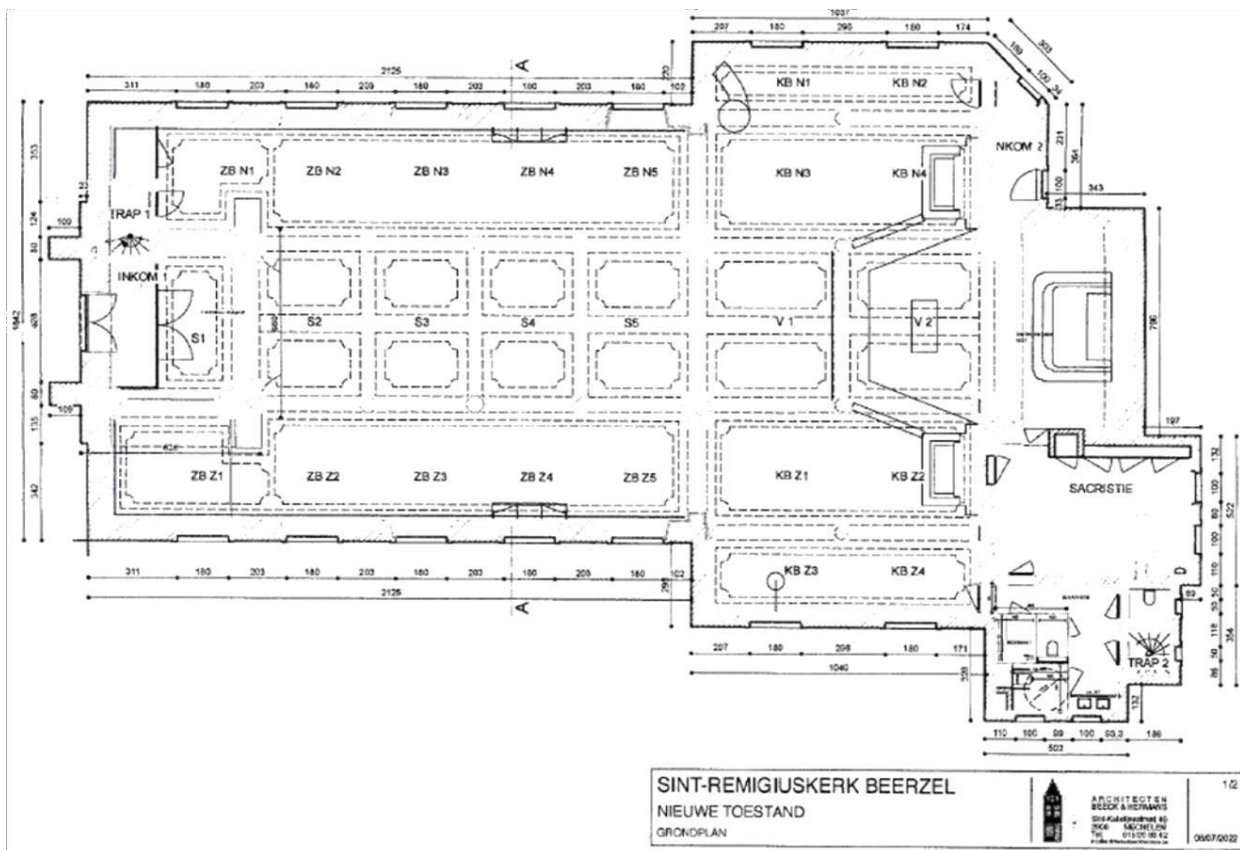
Het kerkgebouw met haar opmerkelijk oude, eenvoudig gotische toren is opgetrokken in een sobere baksteenstijl. Ondanks de vroegere verbouwingen toont het geheel nog een vrij homogeen uitzicht met fraai classicistisch geïnspireerd stucwerk. Ook het interieur is zeer sober en sereen en charmeert door zijn eenvoud in afwerking, waardoor het zeer waardevolle 18^{de}-eeuwse meubilair mooi tot zijn recht komt.

Het geheel is opgetrokken in baksteenbouw met zandstenen plint onder de leien zadeldaken en voorzien van steekboogvensters in vlakke arduinen omlijstingen. Het kerkship heeft vijf traveeën, een vlak afgesloten transept en dito koor van telkens één travee en een sacristie in de zuidoostelijke oksel. De westgevel en transeptgevels vertonen muurvlchtingen.

Binnenafwerking: Classicistisch, bepleisterd en beschilderd interieur; rondbogen met geprofileerde architraaf op zuilen met octogonale sokkel en kapiteel; middenbeuk met tongewelf en met lijstwerk geornamenteerde gordelbogen op rocailleconsoles; geplafonneerde zijbeuken.

De kerktoeren wordt gemarkeerd door op elkaar gestelde steunberen en kordons; korfboogpoort en spitsboogvenster in vernieuwde zandstenen omlijstingen, rechthoekig venstertje en gekoppelde spitsbogige galmgaten. Links van de toren: monument voor de gesneuvelden gesigineerd "J. Heremans, Kerkhoflei, Mechelen"; rechts: een gedenksteen in zandsteen met voorlopig niet te lezen inscripties.

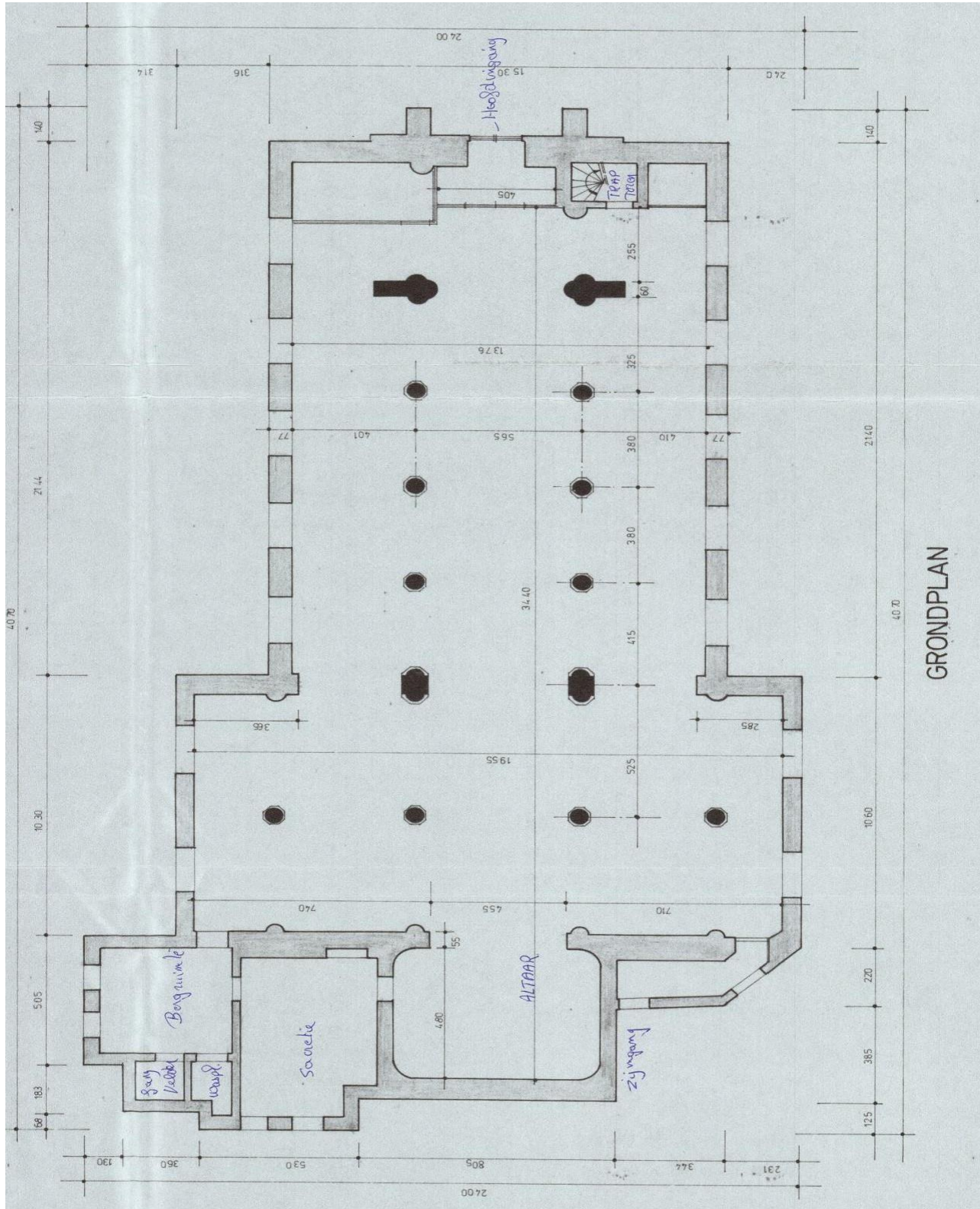
Meubilair : Diverse schilderijen van de Vlaamse school, zoals “Onze-Lieve-Vrouw met Kind”, “Heilige Elisabeth” en “Johannes” uit de 17^{de} eeuw; “Aanbidding der Wijzen” en “Doopsel van Clovis” door de Heilige Remigius, beide uit de eerste helft van de 18^{de} eeuw. Hoofdzakelijk eikenhouten rococo 18^{de}-eeuws meubilair. Hoofdaltaar met gebeeldhoud tabernakel tussen twee engelen met de symbolen van Hoop en Geloof (*tweede helft van de 18^{de} eeuw*). Zijaltaren van gemarmerd hout (*tweede helft van de 18^{de} eeuw*). Lambrisering uit het derde kwart van de 18^{de} eeuw en communiebank uit de tweede helft van de 17^{de} eeuw; laatstgenoemde: heden in drie delen en deels verwerkt in het altaar. Gesculpteerde preekstoel uit het derde kwart van de 18^{de} eeuw; 18^{de}-eeuwse biechtstoelen en afsluitingen. Arduinen doopvont met koperen deksel van 1614 door J. De Cuyper. Bewaarde orgelkast van het orgel van E.F. Van Pethegem van circa 1786, instrument gerenoveerd door G. D'Hondt in 1954.



Indeling :

Dit beschermd kerkgebouw leent zich niet tot ingrijpende verbouwingswerken. Mede doordat de gebruiksoppervlakte relatief beperkt is, zijn er geen compartimenteringen mogelijk.

Grondplan Sint-Remigiuserk te Beerzel :



GRONDPLAN

2.2.2.3 Bouwfysische toestand van de Sint-Remigiuskerk te Beerzel

Zoals in het vorige kerkenbeleidsplan werd aangehaald, drong een grondige restauratie van het kerkgebouw - zowel exterieur als interieur - zich op conform de inspectieverslagen van de dienst erfgoed. De plannen tot restaureren zijn reeds lang lopend, maar met de uitvoering kon pas worden gestart in 2020 teneinde toekenning van premies te kunnen verkrijgen.

In de periode vóór 2020 werden voornamelijk dringende onderhoudswerken uitgevoerd aan de buitenkant van het kerkgebouw, voornamelijk tegen vochtbestrijding en schimmelvorming.

Enkele kleinere investeringen werden, door hoogdringendheid, uitgevoerd, zoals de vervanging van de inkomdeur door een identieke, dubbele houten deur alsook onderhoudswerken aan het dak en de dakgoten met de vochtbestrijding als hoofddoel.

Tijdens het meerjarenplan 2020-2025 werden eerst enkele noodzakelijke onderhouds-investeringen uitgevoerd, waarna de effectieve uitvoering van het restauratiedossier van start kon gaan in 2022. De uitgevoerde investeringen werden zodanig ingepland dat de investeringen in aanmerking kwamen voor de toekenning van erfgoedpremies en werden onder begeleiding van een ervaren architectenbureau in erfgoedrestauraties uitgevoerd.

Volgende investeringswerken werden uitgevoerd :

Interieur 2020: Er werd een nieuwe verwarmingsinstallatie (*verbrandingsketel*) geïnstalleerd. Vanuit historisch belang werden eveneens de grafzerken, die in de kelder lagen, terug naar het kerkgebouw verplaats, waar ze nu een prominente plaats innemen.

Exterieur 2022-2023: Er werd een grondige buitenrestauratie van de volledige kerktoren gedaan, inclusief het opnieuw verankeren en verstevigen van de kerkklokken. Deze buitenrestauratie omvatte het restaureren van de buitenmuren, het torendak, de galmgaten,... alsook het zandstralen van de volledige buitenmuren van de kerktoren. Bovendien werden de daken boven de sacristie, de stockageruimte en het sanitair volledig vernieuwd met een nieuwe dakconstructie en nieuwe dakleien. Hierbij werd conform de voorschriften voor een beschermd gebouw de daken in oorspronkelijke staat hersteld.

Interieur 2022-2023 : Er werd een volledige binnenrestauratie van het kerkgebouw uitgevoerd. Deze werken hebben ertoe geleid dat de kerk zich met een sober maar licht, perfect afgewerkt interieur uitstekend leent voor liturgische vieringen alsook culturele evenementen zoals een concert of lezing, ...

De werken omvatten (*niet exhaustief*) :

- schilderwerken van alle muren en plafonds,
- volledige bewerking van al het aanwezige hout tegen schimmelaantasting,
- restauratie van alle beelden, m.i.v. de plaatsing op vernieuwde sokkels,
- restauratie van de **biechtstoelen**, de **preekstoel** en houten zijlijsten,

- herstelling van een gedeelte van de vloertegels,
- nieuwe parketvloer aangebracht onder het altaar ter vervanging van het vast tapijt,
- Aanbouw van sanitair, inclusief sanitair voor minder validen,
- volledige vernieuwing van de elektriciteit, binnenverlichting en loodgieterij,
- nieuwe geluidsinstallatie en geluidsversterkers,
- Aankoop van 320 nieuwe kerkstoelen ter vervanging van de oude stoelen.

Geplande investeringen

In de volgende jaren dienen bijkomende restauratiewerken uitgevoerd te worden om de bouwfysische toestand van de volledige kerk klaar te maken voor de toekomst.

Investerings die gepland worden tijdens het nieuwe meerjarenplan zijn (*niet exhaustief*):

- Volledige vernieuwing van het hoofddak van het kerkgebouw.
Ruwe raming (*nog geen offertes opgevraagd*): 500.000 euro, deels te recupereren via een erfgoedpremie.
- Restauratie van de buitenmuren en van glas in loodramen (*indien nodig*) van het kerkgebouw (*behalve de Kerktoren*), inclusief het zandstralen. Ruwe raming (*nog geen offertes ontvangen*): 250.000 euro, deels te recupereren via Erfgoed premie.
- Bijkomende investeringen in roerend materieel en installaties teneinde het mogelijk te maken de kerk open te stellen voor culturele activiteiten. De Kerkraad denkt hier onder meer aan het installeren van een vestiaire, drankinstallatie, klaptafels,...
Ruwe raming: 50.000 euro.

De kostprijs van deze investeringen is een ruwe inschatting, zonder reeds over een exacte beschrijving van de werken noch een offerte te beschikken. Aangezien het om een beschermd gebouw gaat zal de omvang van het totale budget beïnvloed worden door de noodzakelijkheid van de werken en het verplicht gebruik van materialen, zoals bepaald in de voorstudies en de materiaalstudies.

Besluit bouwfysische toestand :

Het kerkgebouw van Beerzel heeft sinds 2020 een sterke opwaardering gekend door een volledige binnenrestauratie en een gedeeltelijke buitenrestauratie. Het volledige restauratietraject is nog niet ten einde, waardoor nog bijkomende buitenrestauratie nodig is in de nabije toekomst.

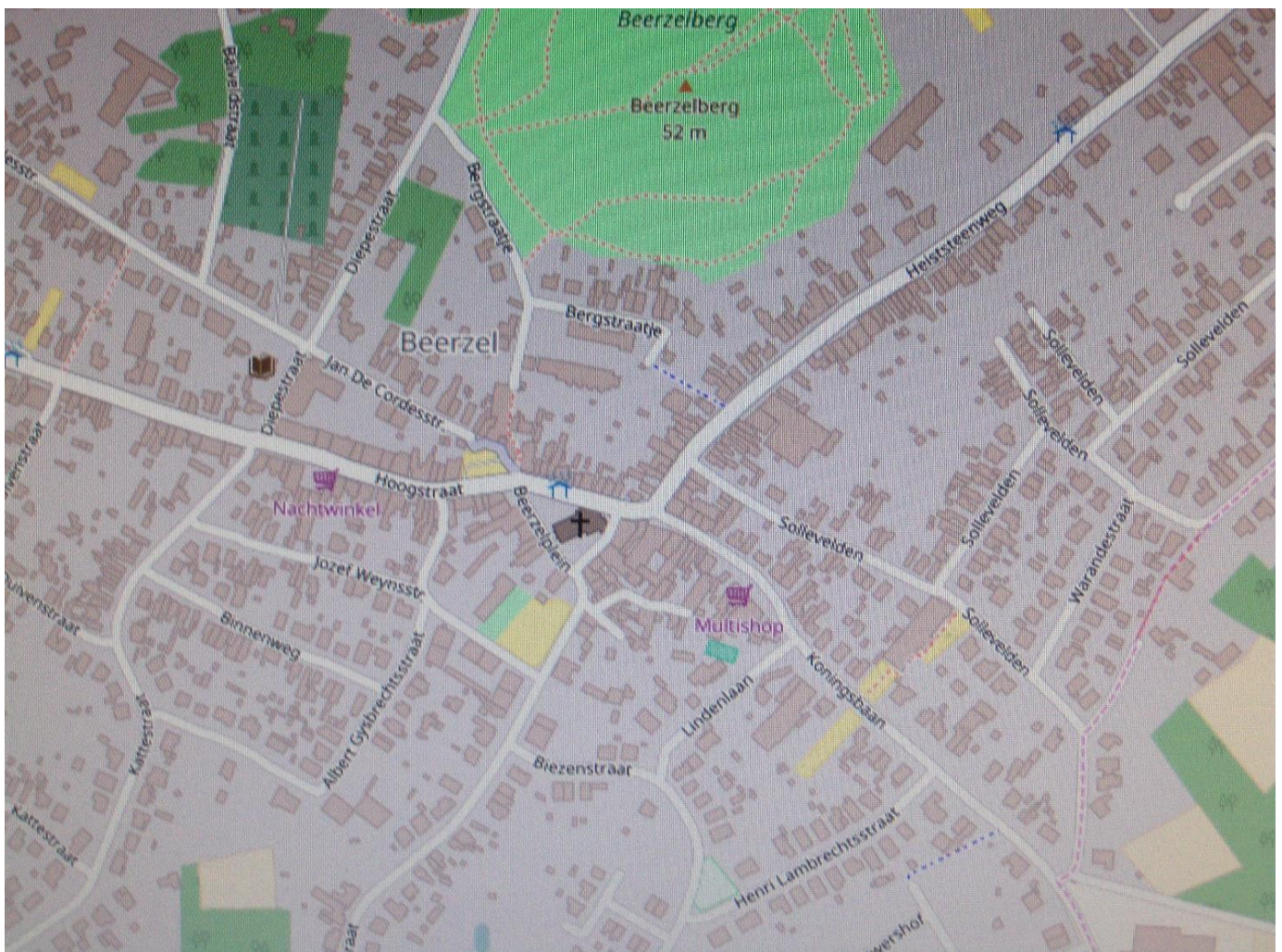
Eens deze restauratiewerken achter de rug zijn is het kerkgebouw klaar voor de toekomst en conform de status van "Beschermd Erfgoed" volledig in een goede oorspronkelijke staat hersteld.

Dankzij de binnenrestauratie is de kerk optimaal ingericht voor liturgische vieringen, terwijl ze tevens kan gebruikt worden voor culturele activiteiten die aansluiten bij het liturgisch karakter van de kerk.

2.2.2.4 Situering van de Sint-Remigiuskerk in zijn ruimtelijke omgeving (zie ook 2.1.1. hierboven)

Beerzel (*kanton Duffel/Heist-op-den-Berg*) is de noordoostelijke deelgemeente van Putte, ten noorden en ten oosten begrensd door Berlaar-Heikant en Heist-op-den-Berg, w.o. de deelgemeenten Itegem (noorden) en Schriek (zuidoosten). De Sint-Remigiusparochie heeft een oppervlakte van 795 ha en telt momenteel bijna 6.500 inwoners. Een klein gedeelte van de parochie omvat een woongebied op Schriek, anderzijds valt een deel van Beerzel onder de parochie van Berlaar-Heikant.

Het zuidkempische Beerzel werd al vermeld in geschriften uit de 9de eeuw en behoorde tot het Land van Mechelen; Pitzemburg hief er de tienden. Op een boogscheut van de Sint-Remigiuskerk bevindt zich de 'getuigenheuvel Beerzelberg' (*hoogte 51,60 m*), die tevens het hoogste punt van de provincie Antwerpen vormt.





Sint-Remigiuskerk, Beerzelplein nr. 1

GRONDPLAN



Parkeergelegenheid : Beerzelplein (35 plaatsen)
 Hoogstraat (21 plaatsen)
 Parochiezaal (34 plaatsen)
 'Rode Plein' (64 plaatsen)

GRONDPLAN

GRONDPLAN

GRONDPLAN

GRONDPLAN



Bushaltes : Beerzelplein (op ± 25 m van kerk)
 Heiststeenweg 88 (op ± 490 m van kerk)
 Hoogstraat 99 (op ± 490 m van kerk)

GRONDPLAN



Kapelletjes : Hoek De Cordesstraat/Diepestraat ("OLV Zeven Weën")
 Gewestweg Lier-Aarschot ("OLV van Smarten")
 Hoek Koningsbaan/Warandestraat ("OLV van Lourdes")
 Verspreid een 7-tal kleinere gevel- en boomkapelletjes

2.2.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Wekelijkse zondagsvieringen in de vorm van een liturgische eucharistie en/of gebedsdienst.
- Belangrijke christelijke feest- en gedenkvieringen: Advent – Kerstmis – Aswoensdag – Paasweek – Mariavieringen – OH.-Hemelvaart – Pinksteren – OLV-Hemelvaart – Allerheiligen - - -
- Catechese & vorming
- Doopsels, vormsels & communievieringen, christelijke huwelijken, gebedswaken & uitvaarten
- Vieringen van school en verenigingen
- Feest- en jubilea-vieringen
- Bezinningsmomenten & herdenkingen (*o.m. Gesneuvelden op 11/11,...*)
- Orgel- en koorrepetities
- Tentoonstellingen e.a. culturele & toeristische kerkactiviteiten

BEERZEL – SINT-REMIGIUSKERK
KERKGEBRUIK IN DE PERIODE 2020-2025

Wekelijkse rooms-katholieke erediensten		
Aantal		1
Gemiddeld aantal kerkgangers		75 - 85
Christelijke feest- en gedenkvieringen		
Frequentie		6
Gemiddeld aantal kerkgangers		180-220
Maximale kerkbezetting (<i>aantal zitplaatsen</i>)		315
Gemiddeld aantal doopsels per jaar		15
Aantal jaarlijkse schoolvieringen		2
Aantal jaarlijkse communievieringen		2
Aantal jaarlijkse kerkelijke huwelijken		1
Aantal jubileum- e.a. feestvieringen per jaar		
Aantal uitvaarten per jaar		7
Ander parochiaal gebruik (<i>gemiddelde jaarlijkse aantallen</i>)		
Misintenties		34
Orgel- & koorrepetities		15
Catechese, vorming		6
Andere momenten	<i>altijd mogelijk</i>	
Culturele of toeristische activiteiten in de kerk per jaar		1

2.3 Parochiekerk Sint-Niklaas in PUTTE

Luchtfoto's uit 4 windstreken d.d. 21/09/2024

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.1 Identificatie

Naam : **Sint-Niklaaskerk Putte**

Stijl : Neogotisch

Bouw : 1891-1894

Ontwerper : Léonard BLOMME & Frans CRICKX

Oppervlakte : 1.410 m²

Geografische ligging (Geografische inventarisatie tussen 1/07/1995 en 31/12/1997) :

De **PAROCHIEKERK SINT-NIKLAAS** te **PUTTE** met aanpalende parking bevindt zich centraal in de dorpskom aan de Lierbaan, omringd door de Alice Nahonstraat.

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.



- Adres : **Alice Nahonstraat 2, 2580 Putte**
- Provincie : **Antwerpen**

Plaats in kerkelijke structuur :

- Bisdom: **ANTWERPEN**
- Dekenaat: **RUPEL-NETE / Federatie Putte / Pastorale Eenheid “Mozes”**
- Parochie: **SINT-NIKLAAS-PAROCHIE PUTTE**

Eigenaar : **Kerkfabriek**

Beschermingen van de Sint-Niklaaskerk te Putte :

- **Bewaard met erfgoedwaarde**

2.3.2 Beschrijving parochiekerk Sint-Niklaas te Putte



2.3.2.1 Cultuurhistorische waarde

Evenals Sint-Katelijne-Waver en Onze-Lieve-Vrouw-Waver, was Sint-Niklaas-Waver één van de zogenaamde "Waverparochies" in het Waverwoud, die in 1265 erkend werden door de bisschop van Kamerijk. Van de vroegste bouwgeschiedenis van de vroegere kerk van Putte is niets bekend aangezien alle archiefstukken van voor 1611 verloren gingen tijdens de 16^{de}-eeuwse godsdiensttroebelen. In de 17^{de} eeuw werd een nieuwe toren (1612-1614) gebouwd en in de 18^{de} eeuw werd de kerk vernieuwd en uitgebreid met zijbeuken. Vergrotingsplannen van J. Schadde van 1862-1863 werden nooit uitgevoerd. De huidige neogotische kerk dateert uit 1891-1894 naar ontwerp van L. Blomme.

**We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.**

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.3.2.2 Architecturale mogelijkheden in de Sint-Niklaaskerk te Putte

Bouwstijl :

De Sint-Niklaaskerk te Putte is een georiënteerde, driebeukige kruisbasiliek met westtoren. De toren bevindt zich tussen de polygonaal uitspringende doopkapel ten noorden een bergplaats ten zuiden. Het kerkship omvat vier traveeën; transeptarmen van twee traveeën met vlakke sluiting en het koor van drie rechte traveeën met zevenzijdige sluiting en lagere halfronde kooromgang; sacristie en bergplaatsen in de oostelijke kooroksels. Baksteenbouw met zandstenen sokkel en decoratieve en constructieve verwerking van natuursteen en van gesinterde steen voor banden, getande en overhoekse baksteenfriezen; leien zadel- en lessenaarsdaken. Ritmerende steunberen en spitsboogvensters; in het koor met bekronende oculus.

Vierkante toren van vijf geledingen onder ingesnoerde naaldspits, gemarkeerd door kordons en met halfronde traptoren ten noorden. Schouderboogdeur onder boogveld met roosvenster in geprofileerde spitsboogomlijsting op colonnetten.

Binnenafwerking : deels bepleisterd en beschilderd bakstenen interieur; spitsboogarcaden op zuilen met arduinen, polygonale of ronde sokkels en koolbladkapitelen en bekronend triforium. Bakstenen kruisribgewelven met gesculpteerde sluitstenen op gebundelde colonnetten. Decoratieve beschildering van het koor met heiligenprocessie en sjablonen.

Meubilair : 16^{de}-eeuwse, houten beelden van "Onze-Lieve-Vrouw" en "Heilige Wivina", respectievelijk afkomstig uit de Bremkapel en de Sint-Niklaaskapel. Gepolychromeerd houten beeld van "Heilige Jozef met Kind" uit 1903 door F. De Vriendt. Neogotische altaren van steen en hout uit de bouwperiode, onder meer het hoofdaltaar door P. Roemaat (1896); 18^{de}-eeuwse kerkmeesterbank en neogotische communiebank uit 1897; preekstoel door P. Roemaat van 1900. Vier eikenhouten classicistische biechtstoelen uit het einde van de 18^{de} eeuw, twee van M. Geets en twee van J.F. Van Geel. Glasramen gesigineerd "*L.C. Crespin Del./F. Crickx Fec.*" Orgel van het huis Stevens (1891).

2.3.2.3 Bouwfysische toestand van de Sint-Niklaaskerk te Putte

Recente verwezenlijkingen :

In november 2022 is gestart met restauratie- en renovatiewerken van het kerkinterieur.

Deze werken omvatten o.m. :

- Vernieuwen van de houten sacristievloer.
- Aanbrengen van nieuwe vloerbekleding rondom het hoofdaltaar.
- Verplaatsen van stookketel in functie van nieuwe wc.
- Inrichting sanitair aan kerkingang (*mannen/vrouwen/mindervaliden*).
- Doopkapel: plaatsen van keukenmeubelen en verwarming.
- Restauratie van de muurschilderingen.
- Restauratie van het kruisbeeld.
- Inrichting van de archiefruimte.
- Vernieuwen van de elektrische verlichtingsinstallatie.
- Conservatie & restauratie van retabel en antependium.
- Volledig herschilderen van alle binnenmuren.
- Verplaatsen van het orgel.
- Buitenschilderwerken volgens advies Monumentenwacht.

De hierboven geciteerde werken werden in juni 2023 beëindigd.
Enkele foto's van het resultaat vindt u op pagina 37.

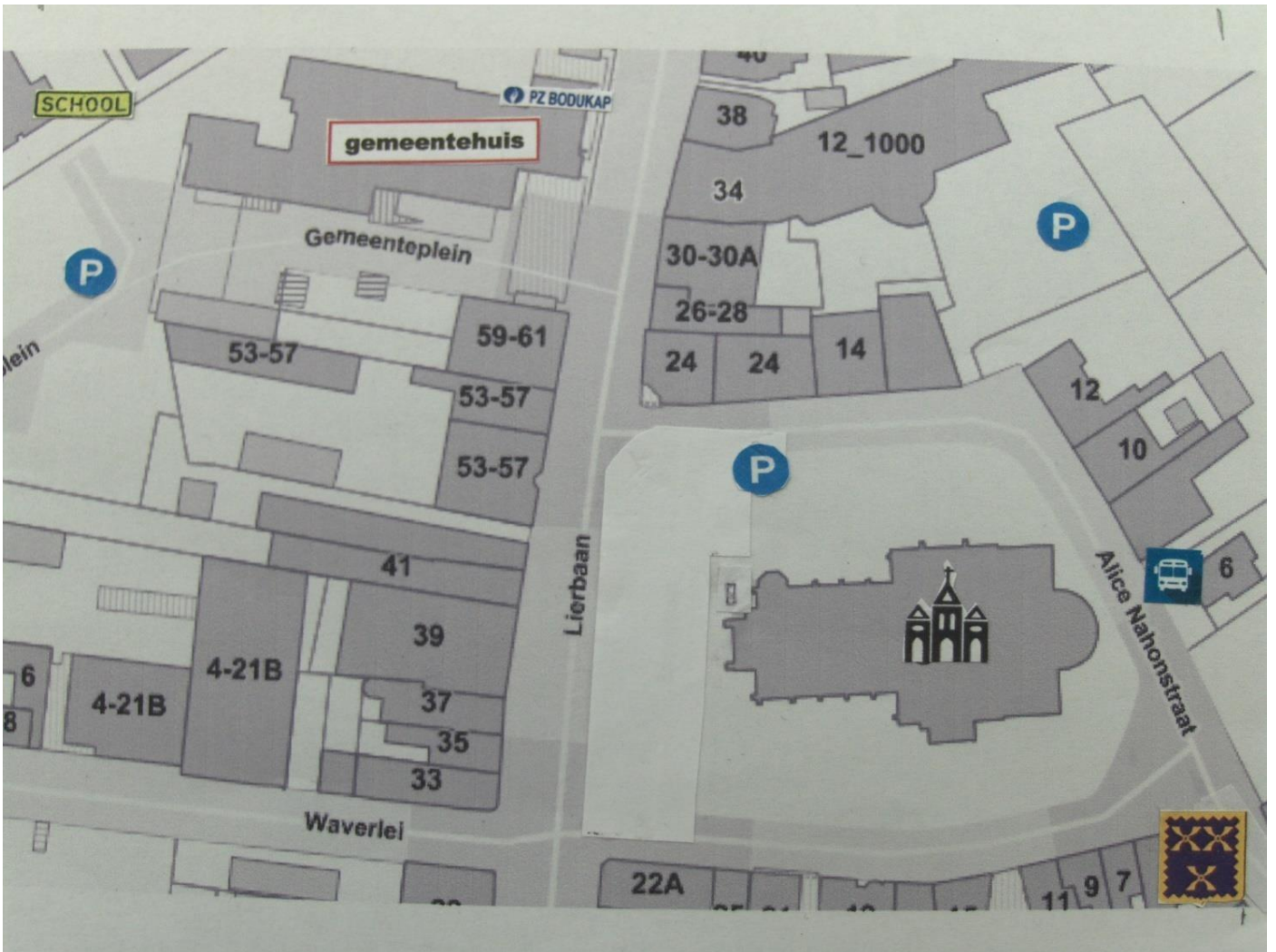
2.3.2.4 Situering van de Sint-Niklaaskerk in zijn ruimtelijke omgeving *(zie ook 2.1.1. hierboven)*

Putte (*kanton Duffel/Heist-op-den-Berg*) is een gemeente in het zuiden van de provincie Antwerpen, gelegen in de overgang van de Mechelse tuinbouwstreek naar de Zuiderkempen, met in het centrum de kruising van de wegen Lier-Leuven en Mechelen-Heist o/d Berg, die het grondgebied respectievelijk van noord naar zuid en van zuidwest naar noordoost doorkruisen. Gemeente Putte : ± 18.000 inwoners op een oppervlakte van 3.495 ha.

In de oudste geschiedenis (anno 1008) heette de gemeente Badfriede of Befferen. Het gebied maakte vroeger deel uit van het uitgestrekte Waverwoud. In 1265 werd daar de gangbare naam "Sint-Niklaas-Waver" van afgeleid, waarna de variant "Sint-Niklaas-Putte" werd toegepast. Omstreeks 1400 werd de naam ingekort tot het huidige "Putte". Tot de Franse omwenteling maakte de gemeente deel uit van het 'Land van Mechelen'. Waesbeke vormde een afzonderlijk leen.

De Sint Niklaaskerk met haar nieuwe centrale parking is gelegen tussen de Lierbaan en de Alice Nahonstraat. De Sint-Niklaasparochie heeft een oppervlakte van 1.600 ha en telt momenteel 8.200 inwoners. In het noordoosten van Putte bevindt zich deelgemeente Beerzel. West- en zuidwaarts van Putte situeren zich respectievelijk de gehuchten Peulis en Grasheide.





Sint-Niklaaskerk, Lierbaan nr. 24-A

GRONDPLAN



Parkeergelegenheid : Lierbaan (kerkplein) (65 plaatsen)

GRONDPLAN

Alice Nahonstraat (62 plaatsen) GRONDPLAN

Gemeenteplein (72 plaatsen) GRONDPLAN



Bushaltes : Alice Nahonstraat 6 (op ± 20 m van kerk) GRONDPLAN

Mechelbaan 495A (op ± 155 m van kerk)

Leuvensebaan/Mechelbaan (op ± 325 m van kerk)



Kapelletjes : Hoek Lierbaan/Kapelstraat (staakkapelletje "OLV. Terbreem")
 Bocht Kapelstraat nabij Waversesteenweg ("OLV.-Zeven Weën")
 S-bocht in Heerkenslei ("OLV.-kapel")
 Verspreid een 16-tal kleinere gevel-, grot- en boomkapelletjes

2.3.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

- Wekelijkse zondagsvieringen in de vorm van een liturgische eucharistie en/of gebedsdienst.
- Belangrijke christelijke feest- en gedenkvieringen: Advent – Kerstmis – Aswoensdag – Paasweek – Mariavieringen – OH.-Hemelvaart – Pinksteren – OLV-Hemelvaart – Allerheiligen - - -
- Catechese & vorming
- Doopsels, vormsels & communievieringen, christelijke huwelijken, gebedswaken & uitvaarten
- Vieringen van school en verenigingen
- Feest- en jubilea-vieringen
- Bezinningsmomenten & herdenkingen (*o.m. Gesneuvelden op 11/11,...*)
- Orgel- en koorrepetities
- Tentoonstellingen e.a. culturele & toeristische kerkactiviteiten
- Sporadische optredens (*niet limitatief*): “Lisa del Bo” (2021) – “Klassiek Nieuwjaarsconcert uit Mechelen” (2022) – “Kerstconcert met Sasha & Davy” (2023) – “Woshkoor” (2024) - - -

PUTTE – SINT-NIKLAASKERK
KERKGEBRUIK IN DE PERIODE 2020-2025

Wekelijkse rooms-katholieke erediensten		
Aantal		1
Gemiddeld aantal kerkgangers		75
Christelijke feest- en gedenkvieringen		
Frequentie		6
Gemiddeld aantal kerkgangers		200
Maximale kerkbezetting (<i>aantal zitplaatsen</i>)		400
Gemiddeld aantal doopsels per jaar		28
Aantal jaarlijkse schoolvieringen		3
Aantal jaarlijkse communievieringen		
Aantal jaarlijkse kerkelijke huwelijken		5
Aantal jubileum- e.a. feestvieringen per jaar		
Aantal uitvaarten per jaar		10
Ander parochiaal gebruik (<i>gemiddelde jaarlijkse aantallen</i>)		
Misintenties		
Orgel- & koorrepetities		
Catechese, vorming		6
Andere momenten		<i>altijd mogelijk</i>
Culturele of toeristische activiteiten in de kerk per jaar		2

2.4 Parochiekerk Sint-Gerardus Majella in GRASHEIDE

Luchtfoto's uit 4 windstreken d.d. 21/09/2024

We tonen de originele afbeelding
hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan
met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

2.4.1 Identificatie

Naam : **Sint-Gerardus Majellakerk Grasheide**

Stijl : Neoromaans

Bouw : 1905-1910

Ontwerper : Edward CAREELS

Oppervlakte : 3.140 m²

Geografische ligging (Geografische inventarisatie tussen 1/07/1995 en 31/12/1997) :

De **PAROCHIEKERK SINT-GERARDUS MAJELLA** te **GRASHEIDE** met omringende parking bevindt zich centraal in de dorpskom tussen de Meester van der Borghstraat (O) en de Kerkhoflei (Z) / Pastorijstraat (N).

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.



- Adres : **Meester Van der Borghstraat 134A, 2580 Grasheide (Putte)**
- Provincie : **Antwerpen**

Plaats in kerkelijke structuur :

- Bisdome : **ANTWERPEN**
- Dekenaat: **RUPEL-NETE / Federatie Putte / Pastorale Eenheid "Mozes"**
- Parochie: **SINT-GERARDUS-MAJELLA-PAROCHIE GRASHEIDE**

Eigenaar : **Gemeente Putte**

Beschermingen van de Sint-Gerardus Majellakerk te Grasheide :

- Vastgesteld bouwkundig erfgoed sinds 29/03/2019

2.4.2 Beschrijving van de parochiekerk Sint-Gerardus-Majella te Grasheide



2.4.2.1 Cultuurhistorische waarde

Sint Gerardus Majella, heilig verklaard in 1904, werd bij het ontstaan van de parochie Grasheide in 1905 als patroonheilige gekozen. Het huidige kerkgebouw - *ter vervanging van een destijds 'ontgroeide kapel'* - werd in 1910 voltooid volgens de plannen van architect E. Careels, één van diens meest prestigieuze en mooiste creaties. Naar verluidt beschikt Grasheide daarmee over de alleroudste Sint-Gerardus-Majellakerk en - *met uitzondering van een 'moderne kerk' in het Limburgse Beringen* - ook de enige op Belgisch grondgebied. In Nederland daarentegen bestaan wel een dozijn kerken ter ere van deze bescheiden heilige, gebouwen die alle uit een veel recentere periode dateren.

Tot op heden wordt de parochiekerk van Grasheide niet als gebouw of monument beschermd. De mooi ogende kerk - *en de dorpsstraat in haar geheel* - is wel opgenomen in de 'Inventaris voor Bouwkundig Erfgoed'. Mede dankzij de aanwezigheid van dit bouwkundig erfgoed in de kern bezit Grasheide als zuidkempisch dorp nog steeds haar karakteristieke eigenheid. Er bevindt zich ook een kleine concentratie van bebouwing ter hoogte van het kruispunt Leuvensebaan, Schrieksesteenweg en Tinstreet. Op oude kaarten treft men verspreide hoeven met omgrachting aan, waarvan enkele in relatief goede staat bewaard bleven zoals de Heerkenshoeve (*Heerkenslei nr. 1*), de Latoenehoeve (*Kaaslei nr 2*) en de Peerdeveehoeve (*Paardenstraat nr. 5*). Een oude herberg "De Leeuwerik" met kenmerkende eigenschappen, slechts 250 m zuidwaarts van de kerk - *daterend uit de periode 1770-1775* - werd heel recent gesloopt...

Interieur-kenmerken :

- Het meubilair van de Sint Gerardus-Majellakerk te Grasheide is 20^{ste} eeuws.
- Het interieur is momenteel een toonbeeld van eenvoudige pracht, met onder meer 2 mooie houten biechtstoelen en een koperen kruisweg.
- In 2005 werden de laatste algemene binnenopfrissingswerken uitgevoerd: de binnenwanden van het kerkship verkeren nog steeds in een vrij ongeschonden staat, op enkele sporen van eerdere dakinsijpelingen na.
- Met het oog op multifunctioneel gebruik werden in dezelfde periode reeds sfeerverlichtingen toegevoegd en werd de geluidsinstallatie vernieuwd, alles nog steeds intact.

Binnenzichten Sint-Gerardus-Majellakerk te Grasheide

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Middenbeuk : hoofdingang-altaarzone

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Middenbeuk : altaarzone -hoofdingang

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zijbeuk noord : H.Maria-altaar

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Zijbeuk zuid : H.Jozef-altaar

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Middenbeuk : altaarzone

We tonen de originele afbeelding hier niet omwille van het copyright.

Wil je het volledige kerkenbeleidsplan met beeldmateriaal bekijken?
Vraag het dan op bij de gemeente.

Detail hoofdaltaar

2.4.2.2 Architecturale mogelijkheden in de Sint-Gerardus-Majellakerk te Grasheide

Bouwstijl :

Georiënteerde, driebeukige kruiskerk met oosttoren in neoromaanse stijl, opgetrokken in 1908-1910 naar ontwerp van E. Careels van 1907, heden omgeven door een parking aangelegd op het vroegere kerkhof en ingeplant tussen de Meester Van der Borchtstraat, de Pastorijstraat en de Kerkhoflei.

Schip van twee traveeën en halfronde Mariakapel (*vroegere doopkapel*) ten noordwesten, transept van één travee en halfrond koor met sacristie ten noorden en toren van vier geledingen ten zuiden. Natuurstenen gebouw met markante kordons onder leien zadeldaken, zijbeuken met haakse, afgewelfde bedaking. Rondboogvensters, oculi en decoratieve "schietgaten". Rondboogpoort en radvenster met omlopende waterlijst. Vierkante toren met octogonale klokkenverdieping onder leien spits.

Bepoeterd en geschilderd interieur; rondbogen op natuurstenen zuilen met polygonale sokkel en gebeeldhouwde kapitelen met verwerking van de symbolen van de evangelisten, naar verluidt gesculpteerd door de eerste pastoor E.H. Van Eyck; geprofileerde kroonlijst op driekwartzuiltjes en houten tongewelf.

20^{ste}-eeuws kerkmeubilair met onder meer de 2 zandstenen zijaltaren, het bijzonder fraaie hoofdaltaar van 1935 en talrijke gepolychromeerde heiligenbeelden.

Geplande aanpassings-, herstellings- en opfrissingswerken

Transformatie- en binnenopfrissingswerken

Op lange termijn opteren wij te Grasheide voor een kerk met **behoud van valorisatie**, gekoppeld aan een formule met **nevenbestemmingen, zowel in tijd als in ruimte**. Op die manier kan dit voornaamste dorpsgebouw – *behalve voor liturgische doeleinden* – ook voor de ganse dorpsgemeenschap veel nuttiger en rendabeler worden gemaakt.

In dit geval zijn onvermijdelijk enkele **bouwkundige ingrepen** noodzakelijk. Essentieel voor **gemeenschapsactiviteiten** (*concerten, repetities, toneelopvoeringen, tentoonstellingen, vergaderingen,...*) is het voorzien in aangepast **sanitair**, alsmede een **bedieningstoog** voor beperkte dranken en hapjes, met inbegrip van alle nodige **nutsvoorzieningen**, toe- en afvoerleidingen. Op die wijze komen we optimaal tegemoet aan de actuele langetermijnvisie tot meer **vitaliteit en rendabiliteit** in een kerkgebouw, ten gunste van de gelovige parochianen, van de Grasheidse verenigingen en bovenal van alle dorpsbewoners, zowel aangelanden als omwonenden.

Beide zijbeuken zouden **doorzichtig** kunnen afgeschermd worden : bovenaan d.m.v. vaste glaspanelen en onderaan met een verschuifbaar, eveneens doorzichtig wandstelsel. Uit **akoestische** overwegingen (*een sterke 'troefkaart' in onze kerk*) kan worden geopteerd voor het- trouwens lichtere - en heldere polycarbonaat i.p.v. glas. De samenvoegingen van wanden worden gesitueerd ter hoogte van de omtrekmuren en de kerkpijlers, waardoor de optische hinder beperkt wordt. De omvangrijke **warme luchtroosters** in de kerk moeten afzonderlijk kunnen functioneren en zullen d.m.v. hulpradiatoren o.d. in beide zijbeuken worden geïntegreerd. Ongetwijfeld zal het **energieverbruik** dankzij de lagere zolderingen in deze zijbeuken aanzienlijk dalen. De beide fraaie biechtstoelen kunnen tegen de hogere buitenwand van het noordelijke transept - waar zich ook de ongebruikte preekstoel in gelijkaardige stijl bevindt - worden ondergebracht.

De **noordelijke zijbeuk met transept** zou voor het merendeel worden bestemd voor **liturgische vieringen** (*doopsels, huwelijken, regelmatige misvieringen,...*). Deze ruimte sluit overigens direct aan bij de Mariakapel en beschikt over een **zijdeur** die tevens werd aangepast als mindervalide-toegang. De voor het publiek toegankelijke **Mariakapel** is als stilte- en gebedsplek reeds afgeschermd met een glaswand, van waaruit de bezoekers het volledige kerkinterieur rechtstreeks kunnen aanschouwen.

De **zuidelijke zijbeuk met transept** wordt ingericht als tussentijdse **vergader- en receptieruimte**, (*eventueel als studieruimte*), waarin ook infosessies of beperkte tentoonstellingen kunnen doorgaan. Stapelbare tafeltjes en dito-stoelen worden buiten zulke gelegenheden opgeborgen in het transept. Alternierend kunnen op dezelfde locatie de kerkbanken van de zijbeuk gebezigd worden of tijdelijk gestockeerd. Dit transeptgedeelte sluit rechtstreeks aan bij het gelijkvloers van de kerktoren - momenteel als **berging** dienend – dat zich uitstekend leent voor het inrichten tot **sanitaire ruimte**. Een rechtstreekse **doorgang** vanuit dit zuidelijke transept is dan noodzakelijk, hetgeen praktisch vrij gemakkelijk te verwezenlijken is. Waardevolle, te behouden goederen uit de te verwijderen bergingskast kunnen eventueel worden ondergebracht in de droge, veilige zolder boven de sacristie. Desnoods kan de orgelruimte op de eerste torenverdieping (*naast de altaarzone*) eveneens voor dit doel worden aangewend. Het overige materieel dat bij regelmaat dienstig is (*kuisgerief, kandelaars,...*) zal worden ondergebracht in afsluitbare 'bezemkasten'. Voor deze in te bouwen kasten kan de muurdikte van 80 cm (*in de te verplaatsen en om te keren dubbele deur van de altaarzone*) worden aangewend, een diepte die méér dan voldoende is voor de opberging van kandelaars, emmers, bezems e.a. onderhoudsmaterieel. Zo kan de rijke inkleding van de altaarzone visueel ongeschonden blijven bestaan, mede dank zij het functioneel behouden van deze dubbele deur voor de inmaakkasten. Ook de eventuele geluidshinder, afkomstig vanuit het nieuwe sanitair, wordt daardoor geweerd.

De **centrale hoofdbeuk** zal - al dan niet gezamenlijk met de zijbeuken - kunnen benut worden voor **multifunctioneel** gebruik. Naast **belangrijke en omvangrijke misvieringen** zouden er op andere tijdstippen **aanvaardbare en waardige culturele activiteiten** kunnen doorgaan. Hierbij denken we in hoofdzaak aan benefietconcerten, fanfare-optredens, toneelopvoeringen, toneel- en muzikale repetities, tentoonstellingen van kunstenaars,... In al deze gevallen is het mogelijk om beide zijbeuken afzonderlijk open te stellen, dankzij de verschuifbare wandsystemen.

VEILIGHEID & HYGIËNE

Toilet voor mindervaliden, nooduitgangen, voldoende wc's, urinoirs en wasbakken

Afsluitbare kerkdeuren, enkel publiekelijke openstelling van het sanitair tijdens de kerkevenementen.

Automatische verluchtingen, gekoppeld aan de kunstverlichting.

Camerabewaking t.p.v. de ingang van het sanitair.

TRANSFORMATIEWERKEN MET UITVOERING IN FAZEN :

Eerste fase: **2025**. Tijdens het opnieuw aanleggen van de parking rond de kerk kan de gemeente zorgen voor een aangepaste septische put met rioleringen en het aanbrengen van wachtbuizen voor alle noodzakelijke nutsleidingen.

Tweede fase: verbouwings- en inrichtingswerken (sloopwerken bergruimte + sanitaire doorgang, nieuwe leidingen en toestellen, vloerwerken, metsel- & schrijnwerk, inrichting diensttoog, bepleisteringen & binnenschilderwerken, aanpassingen verlichting, verwarming & verluchtingssysteem) : bestek met raming **2026**, geopteerde uitvoering **2027-29**.

Slotfase : Plaatsen van mobiele, doorzichtige wandsystemen in het kerkschip en verlaagd plafondsysteem in het sanitair, gevolgd door algemene binnenopfringswerken : bestek met raming **2028**, geopteerde uitvoering **2029-30**.

Alle bijkomende ideeën- hetzij individueel, hetzij uit socioculturele verenigingen – zijn méér dan welkom! Een **haalbaarheidsstudie** voor het volledige project zal in samenspraak met de gemeente (*als eigenaar*) worden opgesteld.

2.4.2.3 Bouwfysische toestand van de Sint-Gerardus-Majellakerk te Grasheide

Recente verwezenlijkingen (2022-2023):

- Herstellen met gedeeltelijke vernieuwing van houten balklagen en behandeling van alle dakgebinten tegen houtwormaantasting en schimmelvorming; volledige vernieuwing van alle dakkapellen, houten kroonlijsten en luiken.
- Voorlopig demonteren van de zendinstallatie en het terugplaatsen ervan met vernieuwde en gecamoufleerde dakpanelen.
- Volledig vernieuwen van de dakbekledingen uit natuurleien, inclusief de bebordingen waar nodig en van het volledige regenafvoerstelsel met aansluitingen op de riolering.
- Aanbrengen van klim- en ladderhaken op de dakflanken en de torenspits volgens het advies van Monumentenwacht.
- Vervangen met keuring van de gehele bliksemafleidingsinstallatie, beantwoordend aan de van kracht zijnde veiligheidsvoorschriften.
- Grondige renovatie van de glas-in-loodramen, het demonteerbaar maken ervan en het aanbrengen van beschermende veiligheidsbeglazingen aan de buitenzijde.
- Herstellings- en stabiliteitswerken aan gevelscheuren, vernieuwen van aangetaste gevelstenen, hermetiselen en hervoegeen van onbetrouwbare geveldelen en van de buitentrappen uit natuursteen.
- Afbreken tot onder dakniveau van overbodige schoorstenen en wegnemen van totaal geërodeerde stenen ornamenten.
- Opnieuw functioneel maken van het torenuurwerk, gepaard aan de nodige aanpassings-, herstellings- en opfrissingswerken.
- Afschermen met vogelweringsnetten van de galmgaten en van de wijzerplaten.
- Restauratie en opfrissing van de klokkenstoel; vervaardigen van nieuwe gaanderijen en vloerroosters in functie van het onderhoud.
- Beveiligingswerken aan de houten zolderleuningen en zoldergaanderijen boven het kerkship volgens de opgelegde normalisatie.
- Demonteren, herstellen en heropfrissen van dak- en torenkruisen, de afweerbol op de torenspits; vernieuwen van de beschadigde windhaan; het stabiel verankeren van deze elementen, alsook van de dekstenen op de steunberen.
- Buitenschilderwerken op houten kroonlijsten, kerkdeuren en -luiken, met inbegrip van de metalen onderdelen (*scharnier- & sierstukken, bevestigingsijzers, hang- en sluitwerk,...*).

Resterend aanpassings- en verbouwingsprogramma (optioneel):

1. Overname door APW-Belgium en uitbreiding van de 'Proximus'-zendinstallatie d.m.v. meerdere providers (2024-25), afhankelijk van hun interesse na invoering van het 5G- systeem. Een principiële goedkeuring t.o.v. APW werd reeds verleend.
2. Voorbereiding herinrichtingswerken (2025), te voorzien tijdens het heraanleggen van de centrale dorpsparking: rioleringen + septische put, wachtbuizen voor nutsleidingen.

Restauratie-, transformatie- en oprisingswerken

3. Eerste fase : "Transformatiewerken en inrichten diensttoog & sanitair (2026-2028)" : De bedoeling is om het kerkschip meer rendabel en ecologisch verantwoord te maken, mede dank zij een maximale benutting voor gemeenschappelijke, te aanvaarden evenementen. Bij de planning moet de openstelling van het ganse kerkschip constant gevrijwaard blijven in functie van grotere liturgische vieringen. Compartimenteringen :
 - * Zuidelijke zijbeuk + transept als universele vergaderruimte, te voorzien van diensttoog achteraan en toegang tot het sanitair naast het Sint Jozef-altaar.
 - * Noordelijke zijbeuk + transept (*nabij de mindervalidentoegang en de sacristie en aanpalend aan de Mariakapel*) in te richten voor de regelmatige eucharistievieringen en gebedsdiensten.
 - * Het sanitair gedeelte (*3 w.c.'s w.o. 1 mindervalidentoilet, 2 urinoirs, 2 wasbakken, 1 bezemkast*) kan worden ondergebracht op het gelijkvloerse niveau van de klokkentoren. Een sanitaire put en wachtbuizen voor nutsleidingen zullen reeds in 2025 tijdens de aanleg van het nieuwe kerkplein worden voorzien.
 - * Het volledige kerkschip (*middenbeuk met altaarzone/zijbeuken & transepten*) kan dankzij de mobiele wanden blijven functioneren voor belangrijke en grotere liturgische plechtigheden & jubilea, evenals voor grotere profane evenementen zoals benefietconcerten, tentoonstellingen of andere publieke vertoningen.
4. Tweede fase : "Mobiele wandsystemen + aanpassen elektriciteit & centrale verwarming (2029-2030)" : Vanuit esthetisch oogpunt en mede uit respect voor het religieuze karakter, moet de binnenruimte van het kerkschip in haar geheel maximaal toonbaar blijven, zelfs met een gesloten mobiel wandsysteem voor de compartimenteringen. Vandaar de

optie om licht- en zichtdoorlatende panelen aan te wenden met o.m. helder polycarbonaat, ook ten voordele van het energieverbruik.

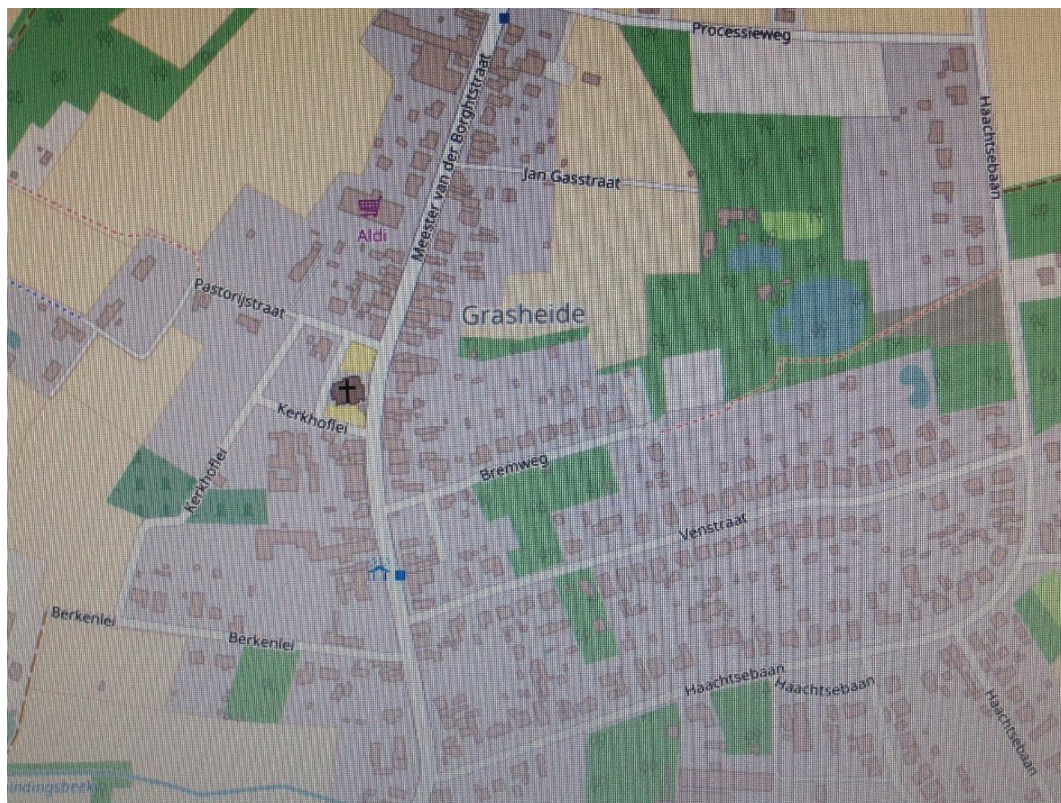
5. Derde fase : “Algemene binnenopfrissing en binnenschilderwerken” - inclusief de wanden en treden in de torentrap (2030-2031)
6. Jaarlijks onderhoudscontract (vanaf 2031)

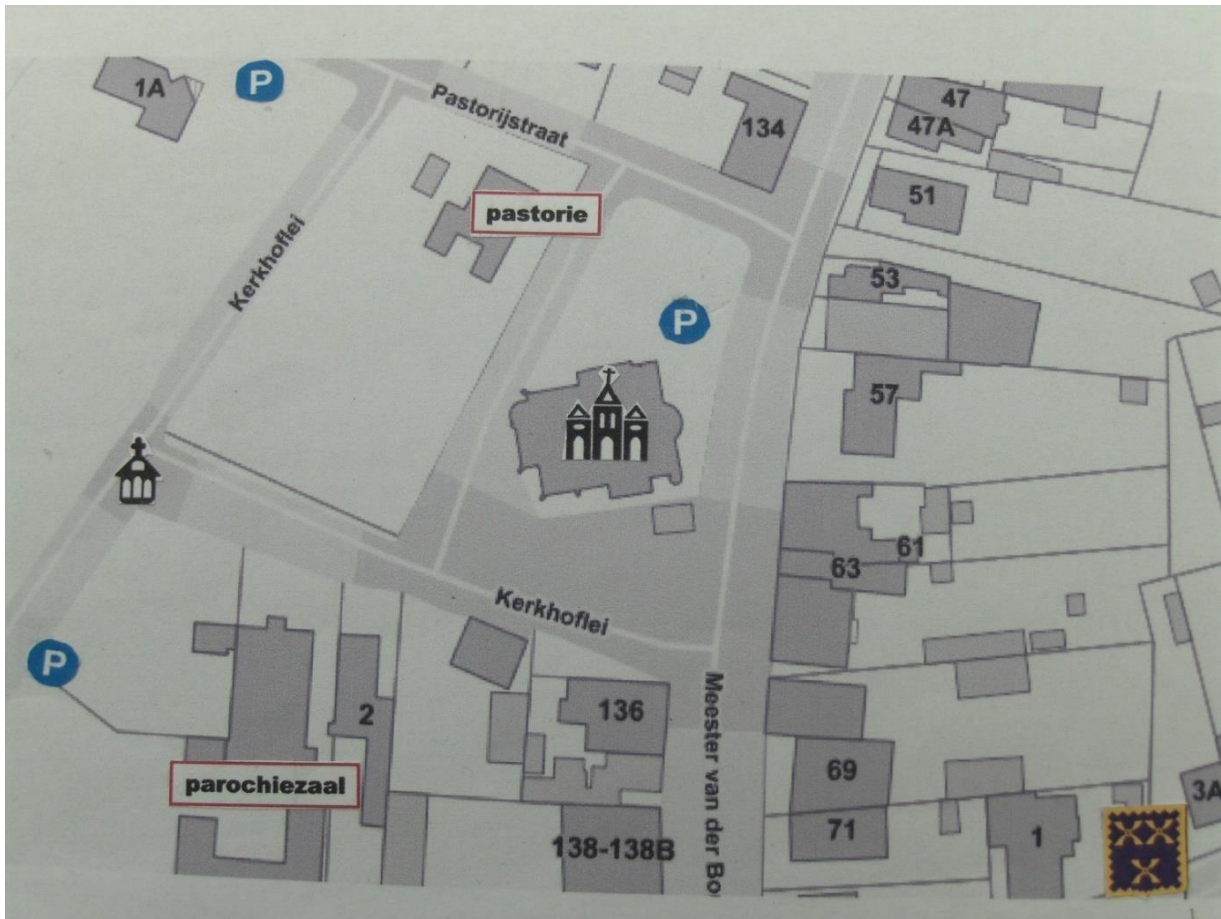
2.4.2.4 Situering van de Sint-Gerardus-Majellakerk in zijn ruimtelijke omgeving

(zie ook 2.1.1. hierboven)

Grasheide, aan de grens van de provincie Vlaams-Brabant, vormt het zuidoostelijke gehucht van Putte, van west naar oost palend aan Rijmenam (*gemeente Bonheiden*), de Vlaams-Brabantse gemeente Keerbergen en Schriek (*gemeente Heist-op-den-Berg*). Ongeveer 20 % van de parochie maakt deel uit van Schriek. De Sint-Gerardus-Majella-Parochie heeft een oppervlakte van $(670 + 160 =) \pm 830$ ha en telt momenteel bijna 2.000 inwoners.

Het landelijke en welig beboste Grasheide omvat één van de laatste woonkernen in de Zuiderkempen en kan gelden als een belangrijke toegangspoort vanuit Vlaams Brabant (*de grens met Keerbergen bevindt zich op slechts 1 km*) Volgens overleveringen zou ‘Jan Gas’ er de eerste inwoner (*15^{de} eeuw*) zijn, die met zijn familie tijdens de jaarlijkse traditionele ‘Barakfeesten’ (*als vervanging van de 45-jarige ‘Jan Gasfeesten’*) wordt in ere gehouden. De benaming “G(r)asheyde” komt voor een deel van het grondgebied voor het eerst voor op de “Popp-kaarten” uit het begin van de 19^{de} eeuw, waarbij van het gehucht alleen verspreide hoevegebouwen en herbergen zijn ingetekend. Sinds de tweede helft van de 19^{de} eeuw is Grasheide uitgegroeid tot het huidige langgerekte straatgehucht dat in 1905 een zelfstandige parochie werd. Thans is Grasheide nog steeds relatief schaars bebouwd en het blijft – *ondanks de recente oprichting van meerdere appartementsblokken* – nog steeds een landelijk gehucht, met de dorpskern geconcentreerd rondom de Sint-Gerardus-Majellakerk, tussen de Pastorijstraat en de Kerkhoflei en ten westen van de Meester Van der Borghstraat.





Sint-Gerardus-Majellakerk, Mr.vd.Borghtstraat 134A

GRONDPLAN



Parkeergelegenheid :

Kerkplein	(43 plaatsen)
Kerkhoflei	(28 plaatsen)
Pastorijstraat	(18 plaatsen)

GRONDPLAN

GRONDPLAN

GRONDPLAN



Bushaltes :

Mr.vd.Borghtstr. (school)	(op ± 145 m van kerk)
Langendijk/Processieweg	(op ± 380 m van kerk)



Kapelletjes :

Hoek Kerkhoflei, nabij het PMO ("OLV- <i>kapel</i> ")	GRONDPLAN
Haachtsebaan/Mr.vd.Borghtstraat (" <i>Sint-Gerardus-Majellakapel</i> ")	
Hoek Haachtsebaan/Vijfheide (" <i>OLV.-Lourdes</i> ")	
Verspreid een 9-tal kleinere gevel-, grot- en boomkapelletjes.	

Tijdens het jaar 2025 ligt het in de bedoeling van het gemeentebestuur te Putte om de centrale parking rond het kerkgebouw van Grasheide volledig te vernieuwen, inclusief de groene zones. Tevens zal de pastorietuin – mits een nieuwe toegang in de oude kerkhofmuur en een doorgang naar de gemeentelijke kinderspeelplaats – voor het publiek worden opengesteld. Het pastoriegebouw zelf maakt momenteel het voorwerp uit van een studie door het architectenbureau van de Vlaamse Bouwmeester.

2.4.3 Beschrijving van het actueel gebruik en de actuele functie

De Sint-Gerardus-Majella-kerk blijft een centrale plaats bekleden in het dorpsleven van Grasheide. Zij heeft doelmatig nog niet teveel ingeboet t.o.v. haar rijke verleden. Integendeel: met dank aan tal van socio-culturele organisaties en door de kerk geïnspireerde verenigingen wordt het mogelijk gemaakt om het multifunctioneel gebruik ervan frequenter te houden en het gebruik opgewaardeerd te intensiveren.

- Wekelijks op zaterdagavond om 17u00 wordt in onze kerk een ‘zondagsviering’ *opgedragen (in de vorm van eucharistie door een priester, afgewisseld door gebedsdiensten)*. De eigen pastoor E.H. Jan Daans kampt momenteel met een hardnekkige gezondheidsproblematiek, wat de normale kerkgang vermoeilijkt.
- Erediensten op de scharniermomenten van het leven moeten blijven doorgaan. Huwelijken worden ingezegend en dankzij de relatief jonge bevolking hebben wij een relatief groot aantal dopelingen, de eerste communieviering, het vormsel, allerhande jubilea & dankmissen,... Veruit het merendeel van de Grasheidse afgestorvenen wordt hier kerkelijk begraven, met telkens een intieme voorafgaande avondwake en de dag zelf een koffietafel in onze parochiezaal ‘PMO’ of in de aula van een begrafenisondernemer.
- Behalve de wekelijkse diensten zijn er ook de bijzondere en meer plechtige eucharistievieringen. Het speciale en/of luisterrijke karakter speelt een grotere rol tijdens de kerkelijke feestdagen of andere belangrijke data : Kerstmis – Lichtmis – Aswoensdag – Biechtviering – Goede Week – Pasen – Hemelvaartsdag – Pinksteren. Veel aandacht gaat uit naar de opvoeding van de jeugd: voorbereidingen op eerste communie en vormsel (*eucharistieviering met de naamafroepingen*), startviering van het nieuwe schooljaar, vakantievieringen & klasrondleidingen, de Christus Koningviering, jubilea van Chiro-Jegra of van volwassen-verenigingen,...
- De kerk van Grasheide wordt veelvuldig gebruikt en kent nu reeds een multifunctionele aanwending. Ze kan in de toekomst nog meer ter beschikking worden gesteld van christelijk geïnspireerde of zelfs profane verenigingen, die zich kandidaat stellen voor aanvaardbare activiteiten. Jaarlijks kan het “Lentekerkconcert” van de Grasheidse Koninklijke fanfare “Deugd Verheft” er doorgaan en zouden er af en toe verbroederingsavonden of benefietoptredens kunnen plaatsvinden. Verder vinden er Kerst- en Paasconcerten plaats en tal van andere culturele evenementen. Daarbij worden tentoonstellingen opgezet in het kader van religieus erfgoed (*“Open Monumentendag” o.d.*) en worden in tijden van kermis of jubilea concerten georganiseerd. Ook evocaties zoals film- en vertelavonden, culturele voordrachten en presentaties,... kunnen sporadisch aan de orde komen.

- De kerk van Grasheide geldt als één van de kenmerkendste in haar bouwtype en modelvorm, en niet het minst wat het interieur aangaat vormt zij een toonbeeld van de neoromaanse stijl. Sinds de binnenschilderwerken in 2005 staan een moderne infrastructuur en middelen ter beschikking, zoals een goed werkende geluidinstallatie en een indirecte sfeerverlichting, alsook een doeltreffende cv-installatie. Dankzij de gebogen en gewelfde vormgeving in de houten zoldering beschikt deze kerk een goede akoestiek.
- Met uitzondering van de erediensten en tal van andere activiteiten met religieuze en ook profane uitstraling wordt de kerk van Grasheide – indien toezicht zou ontbreken – nog steeds voor het publiek gesloten gehouden, omdat gebouwen van gemeente en kerkfabriek al verscheidene keren te lijden hadden van inbraak.
- Voor alle kerkgangers die met de auto wensen te komen, zijn in de directe omgeving van de kerk of op korte wandelafstanden voldoende parkeergelegenheden voorhanden.
- Heel recent – in de jaren 2022-2023 – werd de buitenzijde van de kerk volledig gerestaureerd, opgefrist en beveiligd, zodat de parochie gedurende een heel lange tijd verzekerd zijn tegen ongemakken of zware onderhoudskosten. Binnenkort (*in de loop van 2025*) start onze gemeente met de nieuwe aanleg van het centrale kerkplein in functie van aangename, milieubewuste parkeerplaatsen.
- De gemeenschap van Grasheide breidt gestadig uit en de gemiddelde leeftijd verjongt er zienderogen, hetgeen mede verklaart waarom de plaatselijke basisschool een urgente behoefte heeft tot uitbreiding en de jeugdwerking met o.m. “Chiro-Jegra” als nooit tevoren blijft floreren. Ook de parochie, die erg met zijn kerk begaan is, kijkt vol vertrouwen de toekomst tegemoet.

GRASHEIDE – SINT-GERARDUS MAJELLAKERK
KERKGEBRUIK IN DE PERIODE 2020-2025

Wekelijkse rooms-katholieke erediensten		
Aantal		1
Gemiddeld aantal kerkgangers		35 naar 8 à 10 afh. van de intenties
Christelijke feest- en gedenkvieringen		
Frequentie		3
Gemiddeld aantal kerkgangers		50
Maximale kerkbezetting (<i>aantal zitplaatsen</i>)		
		320
Gemiddeld aantal doopsels per jaar		
		14
Aantal jaarlijkse schoolvieringen		
		3
Aantal jaarlijkse communievieringen		
		2
Aantal jaarlijkse kerkelijke huwelijken		
		2
Aantal jubileum- e.a. feestvieringen per jaar		
		nvt
Aantal uitvaarten per jaar		
		7
Ander parochiaal gebruik (<i>gemiddelde jaarlijkse aantallen</i>)		
Misintenties		52
Orgel- & koorrepetities		
Catechese, vorming		12
Andere momenten		<i>altijd mogelijk</i>
Culturele of toeristische activiteiten in de kerk per jaar		
		2

3. Naar een toekomstvisie

3.1. Onderbouwde visie op toekomstig gebruik en toekomstige functie.

De 4 kerkgebouwen binnen de gemeente Putte nemen door hun architectuur en schaal een prominente plaats in binnen de dorpskernen en zijn mede door de bijhorende kerktorens tevens een belangrijk icoon in een ruimere omgeving.

De 4 kerken zijn ideale ankerpunten in de openbare ruimte en hebben steeds centraal gestaan in het gemeenschapsleven.

Vanaf hun ontstaan vormden onze kerkgebouwen de religieuze decors voor overgangsmomenten in de levens van onze voorouders, alsook in het huidige bestaan van vele parochianen en hun families.

De kerken hebben een groot deel van hun maatschappelijke rol verloren en door de exponentiële daling van kerkgangers dreigt een verder toenemende leegstand. De uren waarbij de kerken worden benut is nu reeds zeer sterk afgenomen. Het gebrek aan bedienaars leidt tot organisatorische problemen en overwerk voor het relatief gering aantal resterende priesters en de daaruit gegroeide onregelmatige misvieringen versterken wellicht het effect van de sterke vermindering van praktiserende gelovigen.

De werkgroep en de gemeente Putte zijn evenwel van oordeel dat de kerkgebouwen door hun centrale ligging in de toekomst nog steeds een belangrijke rol kunnen innemen in het maatschappelijk leven. Daarbij dient wellicht ook verder gekeken te worden dan een zuiver liturgische of religieuze rol.

Alle kerken hebben (inmiddels) opportuniteiten (bouwtechnisch en technisch) om de ruimtes ook voor andere activiteiten en functies aan te wenden. De kerkfabrieken en parochieteams hebben daarop reeds in de mate van het mogelijke ingespeeld.

Het is echter essentieel om de toekomst van de kerken op een eerlijke- en transparante wijze te bespreken en ook de participatie van een ruime laag van de bevolking te vragen.

We zijn ons bewust dat we in een sterk veranderende maatschappij leven. Uiteenlopende ideeën moeten bespreekbaar worden gemaakt, zodat we een flexibele aanpak creëren op maat van het religieuze aspect en de gemeenschappen die er al dan niet mee verbonden zijn. Wij moeten aandachtig en naar alle mensen luisteren die op één of andere manier bezorgd

zijn over de toekomst van onze kerken. We moeten hen aan de debatten laten deelnemen, zodat kan geput worden uit een zee aan perspectieven.

Elke dorpskerk heeft een specifieke eigenheid en draagt een rijk liturgisch, cultureel en kunsthistorisch verleden met zich mee. Elke gemeenschap heeft in de eigen dorpskerk ooit intense en beklivende momenten beleefd.

Binnen het toebedeelde tijdsbestek van het voorliggende kerkenbeleidsplan 2025 was het evenwel niet mogelijk om het onderzoek ten gronde uit te voeren.

Om de kerkgebouwen als landmark een centrale plaats i.f.v. de maatschappelijke beleving (in de ruime zin) op een duurzame en gedragen wijze te kunnen behouden is dan ook een grondiger onderzoek vereist.

Op basis van de parochiale visie en de bespreking met de werkgroep wordt geconcludeerd dat omwille van het huidige gebruik enerzijds en de ligging in de 2 grotere kernen Putte en Beerzel zowel de Sint-Niklaaskerk als de Sint-Remigiuskerk onder het A-label onder te brengen en worden de huidige religieuze functies gevaloriseerd.

Evenwel met de mogelijkheid om met nevenfuncties het gebruik van de kerkgebouwen reeds te verhogen.

De Sint-Gerardus-Majellakerk van Grasheide en de Sint-Jozefkerk in Peulis zijn kleiner en hebben momenteel nog slechts een beperkt aantal praktiserende gelovigen die de diensten bijwonen.

Er wordt een C-label aan deze kerken toegekend. Dat wil zeggen dat een onderzoek naar de mogelijkheid tot herbestemming wordt opgestart, maar de huidige religieuze functie behouden blijft tot dat onderzoek is afgerond. Ook voor deze kerkgebouwen is er in tussentijd de mogelijkheid om met nevenfuncties het gebruik van de kerkgebouwen reeds te verhogen.

Het nevengebruik voor o.a. concerten, tentoonstellingen, lezingen e.d. kan mits een minimum aan technische ingrepen voor onder meer compartimentering, catering en sanitair en een goed doordacht esthetisch, praktisch en financieel haalbaar plan in elke Putse kerk haalbaar zijn. Met zulke nevenfuncties kan dan ook reeds rekening worden gehouden in de beleidsperiode van dit Kerkenbeleidsplan.

Eventuele grondige werken (zoals bv. compartimenteringen) moeten wel passen binnen een gehele visie voor de bewuste kerk en bij uitbreiding over de 4 Putse kerken heen.

De gemeente Putte engageert zich in dit Kerkenbeleidsplan om voor dit verder onderzoek een trekkende en coördinerende rol op te nemen. De resultaten daarvan vormen dan de basis voor een gedragen toekomstvisie voor onze kerken in het Kerkenbeleidsplan 2031.

Erik Wieërs, Vlaams Bouwmeester : ***“Een parochiekerk markeert niet alleen het centrum van een geloofsgemeenschap, ze fungeert ook als een ruimtelijk ankerpunt voor de buurt, wijk of gemeente. Een parochiekerk is altijd méér dan haar naakte bestemming, méér dan enkel een ruimte voor de samenkomst van gelovigen...”***

3.2 Plan van aanpak hoe de toekomstige invullingen zullen onderzocht worden.

Waar het nu voorliggende kerkenbeleidsplan 2025 uitgaat van het behoud van de huidige liturgische functies, aangevuld met nevenactiviteiten, zal het volgende kerkenbeleidsplan voortbouwen op een te voeren studie omtrent de toekomst van de 4 Putse kerken.

Voor de opbouw van toekomstvisie neemt gemeente Putte een trekkende en coördinerende rol op zich, waarbij de 4 Putse kerken worden gescreend op bouwfysische toestand en mogelijkheden naar (neven-)functies. Daarna wordt er wellicht op basis van de resultaten op 1 kerk ingezoomd voor de uitwerking van neven- of herbestemming.

Hierbij wordt er gedacht aan volgende mijlpalen en volgende tijdslijn:

1. Opmaak projectfiche en afbakening projectomschrijving: voorjaar 2027
2. Screening bouwfysische toestand en mogelijkheden van de 4 Putse kerken (met aanstelling externe partner): zomer 2027 – voorjaar 2028
3. Uitwerken van een neven- of herbestemming: zomer 2028 – zomer 2030
4. Opmaak Kerkenbeleidsplan 2031: zomer 2030 – voorjaar 2031

Opmaak projectfiche en afbakening projectomschrijving: voorjaar 2027

Het project start met de opmaak van een projectfiche waarbij wordt nagedacht welke stappen dienen genomen te worden en wie wanneer bij het project dient betrokken te worden.

In deze zijn de betrokken kerkfabrieken en parochieteams bevoorrechte

partners bij de opmaak van de projectfiche. Daarnaast zullen ze dat ook zijn bij de verdere uitwerking, maar dan zal ook een ruimere betrokkenheid van burgers, omwonenden, scholen, verenigingen, ... bevestigd worden.

Screening bouwfysische toestand en mogelijkheden van de 4 Putse kerken (met aanstelling externe partner): zomer 2027 – voorjaar 2028

Bij aanvang zal per kerk een screening opgesteld worden welke mogelijkheden, neven- en herbestemming en complementaire functies er zijn. Aan al die zaken zullen immers randvoorwaarden, beperkingen en financiële gevolgen vasthangen. Door hierbij externe partners zoals architecten, erfgoeddeskundigen, vastgoedexperts, interieurarchitecten, ... te betrekken, kan met een open blik naar elke gebouw gekeken worden met oog voor enige rendabiliteit.

In deze fase wordt reeds ingezet op participatie van betrokkenen (kerkfabrieken, parochieteams, parochianen, ...), bisdom, andere overheden (OE), verenigingen, adviesraden en geïnteresseerden.

Het resultaat van dit onderzoek zijn (beperkte) aanbevelingen op maat per kerk gaande van beperkte maatregelen over compartimentering en nevengebruik tot mogelijks herbestemming of hercategorisering.

Op basis van voorgaand onderzoek wordt 1 kerk geselecteerd om verder te onderzoeken in een (neven- of) herbestemmingsonderzoek.

Uitwerken van een neven- of herbestemming: zomer 2028 – zomer 2030

Gezien de capaciteit wordt slechts 1 kerk meegenomen in een verder diepgaand onderzoek naar (neven- of) herbestemming. Daarbij wordt verder gebouwd op de analyse van het bouwfysische onderzoek.

In co-creatie met de betrokken kerkfabriek, parochieteams, parochianen, verenigingen, omwonenden, ... wordt stap voor stap middels ondermeer ontwerpend onderzoek een (nieuwe) toekomst voor de parochiekerk uitgewerkt.

De experts uit vorige mijlpaal zullen hierbij ook nauw betrokken worden Voor deze fase wordt 2 jaar uitgetrokken omdat het van belang is om grondig en met het nodige draagvlak aan de slag te gaan in een intensief participatietraject.

Ondermeer volgende onderzoeksvragen kunnen daarbij aan bod komen:

- Hoe kan je het middenschip van de kerk op een aanvaardbare wijze indelen ?
- Hoe kan het gebouw integraal toegankelijk worden gemaakt ?
- Is de capaciteit van het sanitair – inclusief dit voor minder-validen – aangepast om tegemoet te komen aan het publiek voor de beoogde activiteiten ?
- Zijn er voldoende voorzieningen qua catering om dorstigen te laven en/of zelfs hongerigen te spijzen ?
- Op welke wijze kunnen de verlichting en de verwarming structureel volgens de compartimenteringen worden herschikt ?
- Zouden eventuele verbouwingen niet teveel afbreuk doen aan het esthetische karakter van het interieur ?
- Kunnen de bestaande zitplaatsen zoals (kerk-)stoelen en banken worden aangewend voor nevenactiviteiten ?
- Blijft de mogelijkheid bestaan om de liturgieën tijdens belangrijke plechtigheden (christelijke feestdagen, jubilea, omvangrijke begrafenissen,...) te laten doorgaan ?
- ...

Het eindresultaat van deze fase is een concreet project met meetstaat en raming om de gemaakte plannen ook effectief tot uitvoering te brengen. De effectieve implementatie van de neven- of herbestemming volgt dan uit het voorgaande, om zo de toekomst van het kerkgebouw veilig te stellen. Hierna dienen gespecialiseerde firma's en vakmannen (o.a. verlichting, verwarming, schrijnwerkerij, metsel- en vloerwerken,...) gezocht te worden om de werken uit te voeren.

Opmaak kerkenbeleidsplan 2031: zomer 2030 – voorjaar 2031

Het kerkenbeleidsplan 2031 kan dan op basis van de (bouwfysische) onderzoeken én de ervaringen daarvan opgebouwd worden. Waarbij de huidige voorgestelde categorisering wordt geëvalueerd.

Intussen blijft als vanzelfsprekend het een vereiste dat in alle kerkgebouwen – ongeacht hun toegewezen statuut – het onderhoud en beheer moeten bijdragen tot het voorkomen van calamiteiten of van progressieve schade. Onderhouds- & reinigingswerken en regelmatige controles maken deel uit van een permanente opdracht in hoofde van het (kerk-)bestuur.

Ook dient blijvend werk gemaakt te worden om reeds tijdens deze beleidsperiode maximaal in te zetten op een maximaal gebruik van de kerkgebouwen.

Voor sommige activiteiten kan vanuit scholen, fanfares, socio-culturele verenigingen e.a., die nu reeds op zoek naar extra ruimte, naar de kerk worden gekeken als locatie voor hun activiteiten. Zo kunnen de uren 'leegstand' beperkt worden.

Zo kan het oplossen van tijdelijke functionele noden op korte termijn snel worden voldaan. Denk hierbij aan het openstellen van de kerk, het voorlopig herschikken van stoelen & banken of zelfs het verwijderen van overbodig meubilair,...

4. BESLUIT

Dit kerkenbeleidsplan 2025 kwam tot stand op aangeven van Marc Van den Eynde en na overleg tussen het gemeentebestuur Putte, vertegenwoordigers van de 4 kerkfabrieken, de parochiale eenheid Mozes en het Bisdom Antwerpen.

Bij de opmaak van het kerkenbeleidsplan 2025 werd vastgesteld dat het aantal praktiserende gelovigen die frequent de misvieringen bijwonen, sterk gedaald is, met als gevolg dat de kerkgebouwen veel “leeg staan”.

Het is dan ook noodzakelijk om een duurzame toekomstvisie voor elk van onze 4 kerken uit te werken, die enerzijds gegarandeerd dat deze gebouwen hun plaats kunnen blijven innemen als ontmoetingsplek en anderzijds te respecteren als landmark.

Binnen het tijdsbestek van de opmaak van dit kerkenbeleidsplan was een grondig onderzoek om te komen tot een gedragen visie evenwel niet mogelijk.

Daarom wordt in dit kerkenbeleidsplan uitdrukkelijk het engagement uitgesproken om in de loop van deze beleidsperiode een onderzoek te voeren naar de fysieke mogelijkheden van onze kerken wat betreft een al dan niet gedeeltelijke neven- of herbestemming. Hierbij zal participatief te werk gegaan worden.

Tevens wordt de ambitie uitgesproken om voor 1 te selecteren kerkgebouw in co-creatie en met een grondige studie een traject tot neven- of herbestemming aan te vangen.

Op basis van voorgaande studies kan de hieronder voorgestelde categorisering ons inziens dan ook wijzigen.

In afwachting van voorgaande worden de kerken in het kerkenbeleidsplan 2025 als volgt gecategoriseerd:

- Sint-Gerardus-Majellakerk te Grasheide: C-label
- Sint-Jozefkerk te Peulis: C-label
- Sint-Niklaaskerk te Putte: A-label
- Sint-Remigiuskerk te Beerzel: A-label

Alle betrokken partijen engageren zich om naar aanleiding van het jaarlijks overleg tussen het centraal kerkbestuur en gemeente na te gaan of het plan nog actueel is en of wijzigingen noodzakelijk zijn. Indien er wijzigingen moeten aangebracht worden, worden deze opgenomen in een addendum aan dit kerkenbeleidsplan na goedkeuring door de bisschop van Antwerpen en door de gemeenteraad van Putte.